

DOMOLJUB

Iz baje vsak četrtak. Cena mu je 5 K na leto. (Za Nemčijo 6 K, za Ameriko in drugo tuje države 7 K.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in inšorati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 3.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1918.

Leto XXXI.

Naprej do zmage!

Slovenci junaško prenašamo poskušajo, s katero nas vojska tlačí kakor strašna mora. Na bojiščih in doma smo se držali tako, da so celo pravični tujci morali priznati: Slovenci so se res skazali junake v sedanji vojski. — Zato pa imamo tudi pravico zahtevati plačilo za svoje junaštvo in za svojo zvestobo.

I. Kaj smo storili Slovenci med vojsko?

1. Dali smo domovini cvet svojih mož in mladeničev in jih še vedno dajemo. S polja dajemo živila, s travnikoy seno, iz gozdov les, iz hleva konje in govedo, od hiše orodje in vozove. Koliko so naši ljudje sami od sebe dali po mestih, po občinah, po šolah. Koliko vojnih darov so nabrale naše žene in dekleta po mestih in selih v 4 letih v dokaz naše verne zvestobe do cesarja in domovine! — V enajsti soški bitki je armadi zmanjkalo sena; nevarnost je bila, da bitko izgubimo, če ne dobimo sena za konje. Takoj so nabrali samo v naši deželi do 400 vagonov, in tako pripomogli, da je armada odbila sovražnikove strašne napade. — In koliko je našim ljudem posebno po Gorenjskem vzela sila vojske, ko so združeni Avstrijci in Nemci zadnjikrat Labe napadli in jih vrgli daleč na beneško ravan? Ne da se popisati, koliko so tiste mesece priprave pretrpeli, preboleli naši ljudje! Koliko je trpela naša zemlja in zaloge posestnikov!

2. Koliko in kako delajo doma naše vrle žene in dekleta, to spričujejo naša dobro obdelana polja. Kaj se sedaj to pravi: dobro obdelano polje, to razume le tak, ki ve, kaj se pravi kmetovati, ako ni dovolj delavcev, vozov, volov, konj. — Vse te težave so premagale naše žene in dekleta in pripomogle, da armada od vsega pridelovanja dobiva pri nas v obilni meri.

3. Vse to smo storili doma Slovenci in Slovenke ob splošni žalosti nad smrtjo toliko padlih naših junakov. Upogibal se nam je hrbet pod težo udarcev, in obnemogli bi bili, ko bi ne iskali pri Bogu, pri Mariji svoje pomoči, ko bi ne molili, ne prejemale svetih zakramentov. Tu v živem verskem življenju je skrita ona sila, ki nas drži pokoncu, ki vzdžuje naše vojake na bojišču, ki čuva poštenje in čast našim ženam in dekletom, ki nam sveti v grozno temo, da vidimo pred seboj tudi večno, srečnejše življenje.

II. Kaj smo prejeli Slovenci za svoje junaštvo doma in na bojišču?

Priznamo, da ima država dobro voljo oskrbovati državljane z vsemi potrebščinami, žalibog da ima pri tem vsled nespособnih ljudi večidel nesrečno roko. Zato moramo reči, da še nismo razven podpor, ki jih po postavi daje družinam v vojsko poklicanih v gospodarskem oziru ničesar dobili, pač pa velikoveč žrtvovali, kakor je bila naša dolžnost.

V narodnem oziru so med vojsko ostale vse krivice, katere smo poprej trpeli in sicer povsod, kjer bivamo Slovenci. Komaj so zabranili, da se med vojsko ni potrdil nemški državni jezik, vsled česar bi bili naši ljudje pri vseh službah zastopljani. Galicijo bi bili radi Nemci izločili iz države, da bi bili bolj brez skrbi gospodarji nad Slovani.

V slovenskih mejnih pokrajinah je vse ostalo pri starem; na Koroškem nismo dobili nobene slovenske ljudske šole, enako je v Istri vkljub lepim besedam ostalo naše dobro ljudstvo brez ljudskih šol. — Pač, nekaj smo pa vendar dobili med vojsko. V tem času so nas razvpili za izdajalce in so naše najboljše moze duhovne in svetne zapirali. Nikdar ne bo mogel pozabiti naš narod, kaj je trpel preganjanja doma po nedolžnem, medtem ko so njegovi sinovi kakor levi se borili na raznih bojiščih. In

kdo ve, kako dolgo bi se bila ta krivica še ponavljala, ko bi ne bil naš ljubljani vladar posegel vmes s svojo mogočno besedo ter ustavil preganjanje in odprl ječe po nedolžnem obsojenim s svojim pomiloščenjem političnih obsojencev.

Ob takih hudih razmerah bi trezen človek sodil, da se bomo Slovenci tesno zjediniili pod geslom: Z združenimi močmi. Sedaj, ko se nam gre za to, ali še ohranimo zemljo naših očetov, ali še ostanemo na njej sami svoji gospodarji, sedaj pa se najdejo pri nas Slovenci, voditelji naroda, može, ki jim je narod vse zaupal, in potegnejo z narodnimi nasprotniki ter naš narod če mogoče še grše dolže nezvestobe ter si upajo celo ljubljanskemu knezoškofu, ljubljencu našega naroda, podtikati javno take nedomoljubne namene, kaj naj poredemo na to? Saj Slovenci nimamo tako ostrih besed, da bi dovolj odločno obsodili tako početje.

Kaj vse je storil naš škof v vojski za Avstrijo, za armado, za invalide! Kjer je bila potreba, kjer stiska, kjer sila, povsod je bil takoj na delu škof dr. Jeglič; sodbujal je, prosil pomoči za armado, obračal se v prisrčnih prošnjah na duhovne, na ljudstvo, tolažil, sam podpiral kolikor je mogel, on naš najboljši delaven, najboljši ugleden avstrijski domoljub v naši deželi, njega napadajo sedaj, češ, da se je na čelo postavil deklaraciji, da zavaja narod na kriva pota.

Ali si moremo še kaj hujšega in gršega misliti in to samo zato, ker je škof spoznal kakor sam pravi, da je izjava z dne 30. maja za Slovence življenjskega pomena, da sednim narodom ni krivična in da je za obstoj in mir v Avstriji izredno koristna in se je zato izrekel zanjo z vserei zastopniki raznih slovenskih strank. Najboljši odgovor na to je, da se ves slovenski narod kakor en moč oklene načel našega škofa, da gre za njim brez ozira na desno in levo, da mu ostane zvest v vdanosti in ljubezni.

— Kdor napada našega škofa, ta zadene ob punčico našega očesa. — In lažnjiva »Resnica« je takoj v prvi številki, četudi zavito, najgrše napadala našega škofa, zato ker je bil za Slov. ljudsko stranko in proti nepotrebnim Kmečki stranki. Tak list naj nima prostora v pošteni slovenski hiši. S tem si dr. Šusteršič in njegovi ne bodo pridobili zaupanja naših ljudi.

III. Kaj hočemo?

Slovenci smo storili v vojski več nego svojo dolžnost na bojiščih in doma, zato pa zahtevamo, da ne bomo več brez pravic, zato hočemo svobode, da bomo mogli kot narod živeti, da bodo naši možje in mladeniči kakor so enakovredni v strelskih jarkih, tudi enakovredni v nizkih in visokih službah, da bomo samisvoji na svoji zemlji.

Do tega pa ne bomo prišli, dokler bo naša država v takih državno-političnih razmerah, kakor je sedaj. Saj smo imeli včasih že pravične moze na vladi, ki bi bili res radi kaj storili v dosego naših pravic. Toda kakorhitro so nam le namignili na to, že so bili pokonci ali Nemci ali Mažari, ki si delijo gospodstvo v Avstriji. Vsaka taka vlada je bila hitro pokopana.

In vendar je Slovanov v Avstriji več kakor Nemcev ali Mažarov, zato nikakor ne gre, da bi Slovani v Avstriji še naprej tlačani.

Celo trezni in pametni Nemci prihajajo do tega spoznanja. Nemškonarodni graški list »Tagespost« od zadnje nedelje pravi dobesedno: »Stara Avstrija ne vstreza več potrebam novega časa.«

Avstrijo, da bo v prihodnje velika in mogočna, treba preosnovati; iz nje treba napraviti združene države, češko, nemško, mažarsko, poljsko, ukrajinsko in južnoslovansko in v tej zadnji bi bili mi Slovenci, ker smo sami premaloštevilni, združeni s Hrvati in Srbi v skupno jugoslovansko državo pod avstrijskim cesarjem. To hoče izjava jugoslovanskih poslancev z dne 30. maja, to hočejo naše občine, to hočejo naše žene in dekleta, to naši možje in mladeniči — junaki. Zato je potreben na Dunaju močan in enoten jugoslovanski klub poslancev, zato med njimi ne sme manjkati nobenega naših poslancev in kdor je izstopil, ta mora nazaj, ali pa ni več naše gore list.

Zato je potrebno, da so v tej stvari, ko se gre za svobodno življenje našega naroda, vse slovenske stranke edine — kadar kje gori, takrat skregani sosedje pozabijo, da so v sovraštvu in vsi skupaj gase požar.

Zato treba, da je posebno S. L. S. kot najmočnejša slovenska politična stranka edina med seboj, zato naj se popravi, kar se je grešilo, da se zopet vsi najdemo vneti za blagor naroda v naši močni slovenski ljudski stranki, ki naj čuva naše versko, narodno in gospodarsko življenje in napredovanje in javnosti. To hočemo Slovenci, to zahtevamo, ker imamo za to pravico in ker bo to v korist Slovencev in cele Avstrije: Zadovoljni narodi bodo skupni državni natrdnejša opora.

Kdaj to dosežemo, to ni samo v naši oblasti, zato tega ne vemo, ali že sedaj po srečno dokončani vojski ali bo morda tre-

ba še nadaljnih bojev. Eno pa smo dosegli: Slovenci so se vzbudili, naše občine, naš narod, možje in mladeniči, žene in dekleta, vse hiti za svojimi poslanci, vsi vedo, da nam je avstrijska jugoslovanska država potrebna. To je sedaj velika misel našega naroda, to je žarek upanja za lepše in pa srečnejše dni. Prvi del velike naloge smo že spoznili: Vzbudili smo spečo dušo našega naroda, med njim so zaveli dihi mile pomladi, ko se je zavedel te velike misli in naloge prihodnjih dni.

Nič se batil! Vsi na delo!

Jugoslavija.

Naša zahteva, od katere nikdar več ne odnehamo, je ta: Vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, ki bivajo v avstro-ogrski monarhiji, se morajo združiti v samostojno državo pod vlado našega ljubljene cesarja Karola I.

Ljudski plaz. Čujemo, da v par redko posejanih občinah nekatere sicer vsega spoštovanja vredne osebe skušajo ovirati izjavljanje za majniško deklaracijo. Ne moremo verjeti, da bi bile te osebe v srcu zoper jugoslovansko državo. Odkod torej in zakaj ta zavora? Ljudski plaz pa bo šel naprej, tudi preko zaprek.

»Saj ne bo nič«, dvomijo črnogledi in majojo z glavo maloverni. Da, če ne bomo zahtevali, ne bomo dobili ničesar. Če pa zahtevamo enoglasno, neprestano, vsak in vsi, potem moramo dobiti. Kajti danes niso največji gospodje Nemci in Mažari, temveč po celem svetu gre misel: samoodločba narodov. Ko gre mimo nas, ali naj bomo tiho? Da, včasih nismo zahtevali in smo vse pretrpeli — zato pa nismo ničesar dobili — pač, prejeli smo — brce. Zato vsi na krov, da nam ne bodo potomci očitali, da smo zamudili najugodnejši trenutek v zgodovini in jih prodajali v egipčansko sužnost.

Mažari zahtevajo velikokrat krične reči, in dobijajo, mi naj ohupujemo pri svojih pravičnih zahtevah?

Nemški most do Adrije čez Gorenjsko se vztrajno gradi. Gre s Koroškega, katero smatrajo Nemci že itak za svojo pokrajino, čez Jesenice, dalje čez Blejsko Dobravo, kjer so tudi Nemci sedaj zgradili velike tovarne (za vsako nemško tovarno pride tudi nemška šola), Bled že itak smatrajo za nemško drajno, sedaj pride na vrsto Bohinj, in do Gorice potem ni več predalet. Zanimivo je, da je uradništvo po Gorenjskem v večini v nemških rokah. Dela pač pontone za nemški most. Edina rešitev je združena Jugoslavija.

Ljudsko glasovanje se je začelo na Slovenskem. Možje se oglašajo po svojih občinskih zastopih za združeno Jugoslavijo, dekleta in žene pa s svojimi podpisi, katerih je sedaj že nad 20.000.

Dekleta in žene, ne dajte se od nikogar oplasti. Vedno ste bile na mestu, kadar je bilo treba dobri stvari pomagati na nože, nikdar se niste bale žrtev; bodite vredne svojih junaških bratov in mož

na bojišču. Ustvarite doma od Drave do Kolpe močno, nepredorno fronto, preko katere ne bo mogla ne nemška ne mažarska nadvlada. Zato podpisujte vse, do slednje fare in vasi.

Tudi Nemci hočejo Jugoslavijo, toda kakšno? Naj se le združijo Hrvati in Srbi v Veliko Hrvatsko — tako pravijo — toda brez Trsta in Slovenice v. Kaj pa potem z nami? Mi naj služimo za temelj nemškemu mostu do jadranskega morja. To se pravi: počasna pa gotova smrt Slovencev.

Pregled po svetu.

Parlament, ki bi imel biti sklican 15. januarja t. l., so odložili do 22. januarja. Gospod grof Černin, ki vodi mirovna pogajanja z rusko in ukrajinsko vlado, se boji državnega zbora. Kajti Čehi in Jugoslavlani niso prav nič zadovoljni z njegovo mirovno politiko, ki neče ničesar vedeti o samoodločbi avstrijskih narodov. Pa bo vseeno moral še zvedeti.

Čehi snujejo novo narodno stranko, katera ima namen, boriti se za samostojno češko državo.

Ogri hočejo imeti svojo lastno armado, s katero bi samostojno razpolagali. Pravijo, da na Dunaju niso več tako zelo proti temu kot so bili pred leti. Pač pa žele, da se odloži zadeva na mirovni čas.

Ukrajinska ljudovlada je nastopila pri mirovnih pogajanjih popolnoma samostojno, ločeno od Rusov. Predsednik ukrajinskih zastopnikov je v Brestu Litovskem obširno razložil stališče ukrajinske ljudovlade in med drugim rekel: Demokracija ukrajinske države dela na to, da bi se končala vojska na celem svetu in da sklepe mir vse države. Mir, ki naj ga sklepe vse velesile, mora biti le demokratičen in mora vsakemu, tudi najmanjšemu narodu v vsaki državi zagotoviti popolno neomejeno narodno samoodločbo.

Češki državni in deželni poslanci so imeli dne 6. t. m. zborovanje, kjer so vnovič povdarili majniško deklaracijo in izrazili svoje nezadovoljstvo nad izjavami grofa Černina v Brestu Litovskem glede samoodločbe narodov (kakor znano, grof Černin odločno odklanja, da bi se o samoodločbi avstrijskih narodov razpravljalo pri mirovnih pogajanjih.)

Ogri se boje za svoje Slovake, da jih ne bi Čehi pohujšali in jim odprli oči, kako jih Mažari tlačijo. Zato so prebrisani Ogri modro pogruntali. Na mejo med Moravsko in Ogrsko so postavili kordon financarjev, tako da pride na vsakih 100 do 200 korakov en mož. Vsak Čeh, ki bo skušal prebiti to vrsto, bo seveda konfisciran. Pa recite, Slovaki, da niste v dobrem varstvu.

Narodni svet vseh slovenskih strank, ki bo enotno vodil vse našo narodno politiko, se bo, kakor upamo, kmalu ustanovil. Slovensko vseučilišče nam obljublja nemški časnikarji. S tem bi bili mi prejšnje čase zadovoljni, danes zahtevamo več, ker so naši fantje in možje več za služili.

Nemški socijalni demokratje ne trobijo v vsenemški rog in precej pametno in pravično presojuje politične razmere v Avstriji. Na Češkem so se izjavili, da ne stopijo v skupno nemško stranko, v Gradcu so pa vsenemcem razbili shod.

Poljaki niso ravno najbolj naklonjeni Jugoslovanom. To pa zato, ker imajo z Nemci isto bolezen. Nemci bi radi tlačili Slovence in Čehe, Poljaki pa Ukrajince.

Tudi Judje hočejo imeti svojo državo. Kakor znano, so Judje raztreseni po celem svetu in so se precej prilagodili posameznim narodom, med katerimi žive. Največji talent imajo za denar in za kupčijo in so marsikje prave pijavke ljudstva, med katerim žive. Že v srednjem veku so bili zaraditega silno osovražen in so se vršile zoper nje krvave vstaje, tako da je morala Cerkev poseči vmes. Dosedaj se niso dosti zavedali svoje narodnosti in skupnosti, v zadnjih letih pa, ko se vsi narodi združujejo, so se našli tudi Judje, daš po celem svetu raztreseni. Že 1897. leta so imeli svoj mednarodni shod v mestu Basel ob Renu in tamkaj postavili zahtevo po lastni državi v Palestini. Obenem so ustanovili zato fond, ki je imel samo prvo polovico lanskega leta več kot en milijon kron dohodkov. Leto 1917. je židovske nade na samostojno državo zelo povzdignilo. Predsednik Združenih držav Wilson je slovesno oznanil, da je vnet za judovsko samostojnost, vse vlade entente so večalimanj pokazale, da bodo podpirale te judovske težnje in poveljnik angleške armade v Palestini je ustanovil celo judovski polk z lastno zastavo. Znatno je judovske zahteve podprl tudi padec Jeruzalema. Na čelu vsega gibanja stoje ameriškanski Judje, denarno jih podpirajo judovski milijardjerji kakor Rotšild in Levison, »kralj bakra«. Mi nimamo nič proti temu, če se vsi Judje izselijo iz Evrope, drugo vprašanje pa je, če bodo judovski trgovci in bogataši — in teh je cela množica — voljni zapustiti zlate studence v Ameriki in Evropi, ob katerih sedijo Judje na prvem mestu, ter se naseliti v zanemarjeni in izmozgani Palestini.

Svetovna vojska.

Italija.

Uradna poročila ne navajajo ničesar posebnega. Naše čete še vedno stoje ob Piavi in vse nasprotné govorice so se dosedaj izkazale kot neresnične. Infanterijskih napadov ni bilo, oživel je le semtertja toliko živahneje dvoboj s topovi. — Pač pa nastopajo Italijani na asiškem odseku, kjer tudi napadajo na nekaterih mestih. Naši so jih vedno odbili.

Pred Solunom

ni dosti opravka. Spoprimejo se zdajinzdaj posamne nemške in francoske patrulje, da ne pozabijo vojnih časov. Poveljnika ententinih čet, generala Saraila, so po dolgem prerekanju vendarle odstavili, ker je menda potom nekega časnikarja pove-

dal svetu resnico, da solunska armada ni ravno v najboljšem stanju. Pač pa so sovražne države sklenile, da ostane armada še v Solunu in da se podjetje v Macedoniji nadaljuje.

Na francoskem bojišču

je vedno več ali manj živahno borenje na zemlji in v zraku. Ni pa odločilnih bojev. Gotovo pa je, da se Angleži in Francozi resno zopet pripravljajo na pomladansko ofenzivo, katero so vsako zimo naznanjali z blestečimi frazami, ko je pa prišla pomlad, se je pa ofenziva sesedla in raztopila kot pomladanski sneg. Sedaj pravijo, da bo odločilna in da bo znatno omehčala nemška srca za angleške pogoje. Bomo videli.

Kaj pa z ameriškansko armado?

Imeli so 1. januarja 100.856 častnikov in skoro 3 milijone in pol vojakov. Za vojsko mislijo izdati letos 15 tisoč milijonov kron. Kdaj začno Amerikanci prevažati te visoke številke vojakov čez morje, tega ameriškanski generali gotovo ne bodo po svetu trobili. Nemški podmorski čolni se bodo gotovo za to zadevo najživahneje zanimali.

Na vzhodu.

Premirje, ki se je sklenilo 5. decembra 1917 z Rusijo, bi imelo trajati samo do 14. t. m. 6. t. m. sta bili obe stranki upravičeni, da premirje odpovesta s 7dnevним rokom. Ker se pa to ni zgodilo, traja premirje samoobsebi dalje. Pač pa lahko ta ali ona stranka vsak čas premirje odpove, kar pa upamo, da se ne bo zgodilo.

Nova vojska.

Napovedal nam jo je otok Kuba, ki leži ob vhodu mehikanskega zaliva. Prebivalcev ima 3 milijone, vojakov pa — 12.000. Ne bo hudega!

Kaj bo z mirom?

In vendar se vedno bolj jasni! Rusi so dali svojim zaveznikom na zapadu deset dni časa, v katerem naj se odločijo, ali se pridružijo mirovnim pogajanjem, ali ne. Če ne, da bodo Rusi sklenili poseben mir z osrednjimi državami. Desetdnevni rok je pretekel, zavezniki se niso odzvali ruske mu povabilu, pač pa so javno celemu svetu povedali svoje pogoje, pod katerimi so voljni pogajati se s sovražniki. Govorila sta angleški ministarski predsednik Lojd Žorš in pa ameriškanski Wilson. Kajti ta dva imata vodilno besedo, druge države ponižno prikimajo. Lojd Žorš je rekel: Osrednje države morajo Belgiji vrniti popolno samostojnost in ji povrniti vso storjeno škodo, Srbija in Črna gora se morata obnoviti, iz Rumunije so mora sovražno vojaštvo popolnoma umakniti; krivica, ki so jo Nemci naredili leta 1871. Francozom, se mora popraviti (to se pravi z drugimi besedami: Nemeč, Alzacijo daj nazaj!); ustanoviti se mora v resnici samostojno poljsko kraljestvo, ki mora obsegati v s e poljske pokrajine (Žorš torej mi-

sli, da bodo Nemci celo svoje Poljake odstopili novi Poljski), Carigrad naj ostane turški (v prvi polovici vojske gospodje na sovražni strani niso bili še teh misli), skozi Dardanele smejo voziti v vojnem in mirnem času ladje vseh držav. In kar Avstrijo tiče, pravi Žorš, da morajo dobiti avstrijski narodi samoupravo, Italiji in pa Romuniji pa naj se odstopijo ozemlja, kjer prebivajo Italijani in Rumuni. (Pravzaprav je to močan curek za italijanske vročekrvneže; kajti Žorš ravno tako dobro ve kot Lahi, da na Goriškem, Primorskem in v Dalmaciji v ogromni večini prebivajo Slovenci in Hrvati, in da se bodo Italijani vendarle morali odreči svojim velikim sanjam. Po Žorševem receptu bi Italijani dobili kvečjemu Furlanijo, katero jim je naša država še pred vojsko ponujala.) Wilson iz Amerike je govoril precej enako kot njegov tovariš z Angleškega. Zanimajo nas posebno te misli: Gre za to — tako pravi — da se svet tako uredi in zavaruje, da bo mogoče mirno živeti; posebno mora biti vsakemu narodu pravičnost tako zagotovljena, da ne bo izpostavljen nasilstvom in sebičnim napadom. Dalje je treba oborožbe narodov znižati na najnižjo mero. Država naj bo oborožena samo toliko, kolikor zahteva njena notranja varnost. Italijanom je Wilson še jasneje povedal kot Žorš: Italijanska meja naj se uredi z jasno označenimi narodnimi črtami. Glede avstrijskih narodov je Wilson istega mnenja kot Žorš.

To torej sta povedala Žorš in Wilson celemu svetu, a vabilu k mirovnim pogajanjem se nista odzvala. Vsekakor pa sta ti dve izjavi mogočen korak do splošnega miru in papeževo glasilo pravi, da naj zdaj tudi Avstrija in Nemčija povesta svoje pogoje — in pogajanja se lahko prično.

Osrednje sile na eni strani ter ruska in ukrajinska vlada na drugi strani pa sedaj pogajanja nadaljujejo in sicer še zmerom v Brestu Litovskem, čeprav so Rusi zahtevali, da naj se prelože kam drugam, kar pa so Nemci odklonili. Glavna preporna točka med Rusi in Nemci se zdi, da je samoodločba narodov v zasedenih ruskih pokrajinah. Nemci sicer načeloma priznavajo samoodločbo, toda kako naj se ta samoodločba spelje, o tem so si Nemci in Rusi različnega mnenja. To je tisti trdi oreh, okoli katerega se sedaj vse suče. Vendar je trdno upati, da se bo mir z Rusi sklenil, ker na obeh straneh so odločeni ne se brez miru vrniti domov.

Vsenemci so pa tisti, katerim mir medsebojnega sporazuma ni všeč. Zasedene pokrajine naj se priklopijo Nemčiji, če je narodom to všeč ali ne, in državnika, ki bi sklenil mir brez vojnih odškodnin, je treba kot veleizdajalca ustreliti. In ker Kühmann, nemški državni tajnik in zastopnik nemške države pri mirovnih pogajanjih, bolj gleda na to, da se mir čimpreje doseže, kakor pa na divjaške vsenemške zahteve, so uprizorili velikansko gonjo proti njemu. Avstrijski vsenemci, ki bi radi vse Slované v žlici vode utopili, jim pridno pomagajo. Ko bi ti ljudje zmagali, imamo čez 30 let zopet vojsko.

Teenske novice.

Slovenska Ljudska Stranka je največja kmetijska stranka, ki je doslej največ storila za kmeta, dasi je tudi za vse druge sloje neumorno delala. Dr. Šusteršič pa je ustanovil novo kmetijsko stranko, ki se besno bori proti S. L. S., kakor dokazuje vsaka številka »Resnice«, glasilo novoustanovljene kmetijske stranke. Torej mala kmetijska stranka proti stari, veliki kmetijski stranki, kmet proti kmetu, sedaj, ko je složno delo najbolj potrebno v vseh stanovih! Če je pa kraljestvo samo v sebi razdjano, kako bo obstalo? Kdo bo imel škodo? Zato kmetje upravičeno odklanjajo Šusteršičevo kmetijsko stranko.

»Resnica« podpira in širi razdor med kmeti. Zato je naš kmet ne bo naročil. Kdor jo dobiva, naj napiše na ovitek; Najzaj in odda na pošto!

Nekje dostavljajo »Resnico« kot doatek k »Domoljubu«. Proti temu moramo odločno ugovarjati.

Shod na Vipavskem. Vršil se je v Vipavi na sv. Treh Kraljev dan. Govorila sta dr. Lovro Pogačnik in urednik dr. Jež, nato tudi posestnik Potrata, inž. Schwikert in zastopnik goriških Slovencev. V sprejetih resolucijah odobrava vipavsko ljudstvo majniško deklaracijo, izraža zaupnico Jugoslovanskemu klubu, se zahvaljuje prevz. knezoškofu za odločen nastop, obzira dr. Šusteršičevo ravnanje, poziva poslanca dr. Pegana, da odloži deželnozborški mandat.

Ljudski shod se je vršil tudi v Kostanjevici ob najštevilnejši udeležbi tudi od strani vseh sosednih občin. Govorila sta poslanca dr. L. Pogačnik in Hladnik.

Beneški Slovenci prosijo avstrijsko vlado, da jim ustanovi slovenske šole, jim pošlje slovenske uradnike in orožnike, da dovolijo ujetnikom slovenske narodnosti povrnitev v domovino.

Društvo »Dr. Janez Ev. Krek« v Ljubljani ima namen kupiti Krekovo hišo z vrtom, da jo ohrani v dobrem stanju, zbrati zapuščino dr. Krekovo, zbrati in izdati vse spise Krekove, dohodke porabiti v dobrodelne namene. Članarina znaša 2 K na leto in jo sprejema Anton Mrkun, župnik na Homcu pri Kamniku. Pristavljamo, da naj družstvo tudi skrbi za dober življenjski pisarniškega Evangelista in ga potem izda.

Javna dražba občinskih lovov. C. kr. okr. glavarstvo v Litiji razglašča: C. kr. okr. glavarstvo v Litiji daje na znanje, da se bodo oddali potom javne dražbe v najem za dobo 5 (petih) let, to je za čas od 16. januarja 1918 do vstevši 15. januarja 1923 občinski lovi, krajevnih občin: Polšnik, Gradišče, Litija, Dole, Moravče, Konj, Bukovca, Dob, Draga, Velike Peče, Muljava, Gorenjavas, Krka, Podboršt, Hudo, Radohovavas, št. Vid, Žaljna, Temenica. Javna licitacija se vrši za vse gori navedene love, v kolikor se morda med tem ne podaljša za en ali drugi lov dosedanje najemne pogodbe, v torek dne 22. januarja 1918 v prostorih c. kr. okr. glavarstva v Litiji s pričetkom ob 10. uri dopoldne in po zapovrstnem redu, kakor so občine gori navedene. Dražbeni pogoji se zamorejo pri c. kr. okr. glavarstvu v Litiji med uradni-

mi urami vpogledati. — C. kr. okrajno glavarstvo Litija, dne 4. januarja 1918.

Uptonikom »Glavne posojilnice«. Konkurz se bliža svojemu koncu. Sedaj se izdeluje razdelilni načrt, ki utegne biti začetkom meseca marca dokončan in pri sodišču razporežen. Ker poteka od početka konkurza že sedmo leto, so se zgodile medtem naravno pri upnikih in vlagateljih, ki so svoje terjatve priglasili, premnoge izpremembe. Nekateri vlagatelji so umrli in so na njihovo mesto stopili dediči; drugi so se med tem preselili, oziroma izpremenili naslov; odstopili svoje terjatve drugim; nekateri so imeli svoje knjižice založene pri denarnih zavodih, in jih vzeli med tem nazaj; nekateri so si izvolili drugega pooblaščenca. Vse te izpremembe se bodo mogle pri razdelilnem načrtu upoštevati samo v tem slučaju, če bo podpisani pravčasno zvedel zanje, drugače se bo morala konkurzna kvota izplačati tistemu, ki je terjatev pri sodišču priglasil ali pa se bo morala sodno založiti. Da prihranim torej upnikom nepotrebne sitnosti in stroške, svetujem, da vsako, pri katerem se je primerila kaka izprememba, to meni naznani in izkaže vsaj do konca meseca januarja t. l. Sporociti je treba na vsak način tudi številko vložne knjižice. Dr. Oton Fettich-Frankheim, odvetnik v Ljubljani, Sodna ulica št. 11.

Ogenj je uničil hišo in mlin posestnici Neži Burja na Rečici pri Bledu. Zločinec, ki je zažgal hišo, je odnesel obenem večjo vsoto denarja. Pogorela je tudi večja množina žita, od raznih strank nanošenega v mlin.

Za Krekov spomenik se je doslej nabralo 55.749 K 21 v. Oče slovenske domovine mora dobiti veličasten spomenik, zato Slovenci in Slovenke ne nehajte prirejati zbirk.

Potres zopet straši v okolici Brezic in Cerkelju in Dolenjskem. Ljudje se zelo bojijo, ker jim je še v spominu lanski grozni potres.

Kadilci ne bodo dobivali kart na tobak, temveč osebne legitimacije, na podlagi katerih bodo lahko kupovali tobak, tako so sklenili gospodje v finančnem ministrstvu. Seveda bodo legitimacije dobili samo resnični kadilci. Pa naj nihče ne misli, da bo zato tobaka ka jveč. Kajti zaloge se krčijo in v ljubljanski tobačni tovarni so začeli zopet veliko na roke delati, da gre delo počasneje od rok in da morejo tako zaposliti celo število delavk.

Tobak bo od 15. t. m. zopet dražji za petdeset odstotkov. Kmalu bodo kadilci lahko zafran kadili — ne bo dosti draže. Sicer bodo pa sedaj tudi na Hrvaškem začeli pridelovati tobak.

Železniški vlak 26 ur v snegu. Prigodilo se je to na progi Mostar—Sarajevo. Vlak je zasul snežni plaz, v vlaku je bilo 200 oseb. Brez hrane in kurjave so morali prebiti v snegu 26 ur. V današnjih časih tudi to ni nič posebnega.

Zvonovi. Vojaška uprava zanikava razne govornice, da bi se zvonovi porabili v druge namene kot v vojne in zatrjuje, da vlada v tem oziru stroga kontrola. Tudi to je mogoče. Zraven pa vojaška uprava napoveduje še nove rekvizicije zvonov.

Ne bo dosti več pobrati, ker zvoniki na Kranjskem so domalega vsi popolnoma oglušeli.

Petrolej se ne sme pošiljati po pošti niti vžigalice. Kogar poštna uprava zaloti, ga stane morda mala merica petroleja ali škatljica vžigalic 50 K, ki jih mora plačati za kazen. To je pa tudi za sedanje čase še predrago.

Modo je tudi nemška vlada že rekvirirala, namreč moško. Določila je dve vrsti mode: prvo brez telovnika in podlage, drugo s telovnikom. Morda bi bilo še primernejše, če bi tudi žensko modo (vsaj poletensko) malo bolj po krščansko uredili.

Našla se je v tržiškem vlaku denarnica z neko vsoto denarja. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi pri župnem uradu v Lomu pri Trzinu.

Dopisi.

Iz Kranjske gore: Dne 1. jan. na novega leta dan, smo v Kranjski gori, kjer prebivamo podaniki štirih cesarjev, praznovali ganljivo, skromno mirovno pobožnost. Izid njen je pokazal, kako globoko korenini v srcu slehernega podanika, zlasti pa naših vrlih slovenskih ljudi, iskrena želja po miru, ki naj končno zagotovi narodom enakopravnost in srečno bodočnost. — O da bi novorojeni Kralji miru uslišali naše prošnje ter vodil in blagoslavljal delo in trud naših vrlih narodnih zastopnikov, da se tako vsestransko uresničijo naše hrepeneče želje.

V Petrovi vasi pri Črnomlju je umrla dne 11. t. m. najstarejša ženska v občini, Ana Grahek v 89. letu. V mladih letih je slovela daleč naokrog ker je napravljala prelepe »naplete« za neveste, ko je še prevladovala belokranjska narodna noša. Sama se je oblačila vedno še v narodno nošo ter je imela vsjo opravo pripravljeno za smrt. Rekla je: Belokranjica sem rojena in kot Belokranjica naj ležem v grob, da sodnji dan vstanem v narodni noši k vesoljni sodbi. — Ob mrtvaškem odru so čule vaška dekleta, pokojna pa je ležala na odru v blesteči beli obleki kot zadnji spomin iz davnine. Sprevod so ji priredili sosede in sosede. Zadnje leto so ji odpovedale noge. V svoji boleznij je mnogo trpela, za kar ji daj ljubi Bog presveta nebesa. Vsem sosedam in dobrotnikom pa, ki so ji lajšali dneve osamelosti in skrbi za hrano, kurjavo in potrebo po navodilu g. župana, in vsem, ki so sprejeli pokojno do groba in prireditelju sprevida, posestniku Jakobu Grahu in njegovi družini: Bog plačaj tisočero vsak korak vsake žlice hrane, vsako dobro delo storjeno pokojni, onemogli stari ženici. Pokojni pa naj sveti večna luč.

Iz Semiča. Od 1. do 4. jan. je imela naša dekl. Marijina družba po dveh letih zopet tridnevne duhovne vaje. Vodil jih je č. g. jezuit P. Ramšak iz Ljubljane. Upamo, da bodo dale družbi novega ognja in mlašim poguma. Ob sklepu se je družba pomnožila za 31 članic. — Ob novem letu smo se iz poročila v starem letu rojenih in umrlih zopet prepričali, kako vojska uničuje življenje tudi doma. Rojenih je bilo le 59, umrlo jih je pa 110. Lani je znašala razlika med rojenimi in umrliimi le 8 (roj. 76, umrlih 84), letos pa 51! — Med v zadnjem času umrliimi je tudi mož, ki zasluži, da se ga spomnimo tudi na tem mestu. Na Krvaškem vrhu je umrl Jož. Plut, spoštovan in ljubjen od vseh dobromiselnih, ki so ga poznali. Znan je bil on in njegova hiša zlasti duhovščini: zaradi svoje prijaznosti in gostoljubnosti, spoštovan pa zlasti zaradi razumevanja, vneine in sodelovanja pri vseh časovnih katol. organizatoričnih zadevah, ne le v domači semiški, ampak tudi v sosedni metliški fari. Užival je vsled svoje močatosti solšno spoštovanje. Bil je več let župan, predsednik in zadnji čas nadzornik kranjskega šolskega sveta na Črešnjevcu. Res vzor delavnega katoli-

škega moža. Upamo, da mu je Bog vse dobro že obilo poplačal.

Iz Zagorja na Pivki. Naša mladina, tudi šolska, se v cerkvi potika med svetim opravilom po takih prostorih, da je starejšim ljudem na potu, le pred oltarjem, kjer bi morala biti, je ni. Temu je krivo, ker ni pravega cerkovnika, da bi napravil red v tem oziru. Ker se bližamo koncu cerkovniškega službenega leta, se cerkveni odbor uljudno prosi, naj stori, kar je potrebno, da dobimo cerkovnika, ki bo zmožen vsega svojega opravila. Neobhodno potrebno je tudi, da se pravilno in pravično uredi cerkovniška bira ali plača.

Pečine na Tolminskem. Nič veselega nimam pisati čitateljem »Domoljuba«. Ali vendar! Že četrtri božič smo praznovali brez svojih dragih bratov, mož, očetov in sinov, že četrtri božič smo tako sami, tako zapuščenji pevali »Slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji«; ali ni ga miru, naj si ga še tako želimo. Vendar upamo, da bomo opravičeno lahko klicali »mir ljudem na zemlji«, ko pride prihodnji božič. Za božič smo dobili belo odejo čez in čez, pa še vedno nam siplje dazrežljivo nebo. Za praznike nam je edino en zvon klenkal iz stolpnih lin, a še veseli smo, da ga imamo, saj je marsikateri cerkev sedaj brez vsega zvonjenja. Tatvine se dogajajo pogostoma; iz sosednje vasi Ponikve smo slišali, da so ruski ujetniki ukradli iz kleti neki kmetici 40 l žganja ter špeh; torej skupno v vrednosti 1500K. Z aprovizacijo jih mnogo ni zadovoljnih, posebno pri deljenju, ker nekateri dobijo več, kakor drugi. Treba bi bilo boljših ljudi pri aprovizaciji, in ubožnejši ljudje posebno bi bili bolj zadovoljni. Naša mladina je zelo razposajena. Najhuje je to, da pobirajo ročne granate, in strelivo ter se igrajo z njimi. Zgodila se je tudi že nesreča.

Pečan.

Vojaška pisma.

Božična čustva v tujini. Jakob Gartner piše iz Rumunije: Naj Vam nekoliko pišem za lepe božične praznike, ki so pred durmi. Nekako čudno mi je pri srcu, ko pomislim, da bom te lepe praznike praznoval proč od Vas. Velika noč je bila na pustem Štajerskem, a božič tu na romunskih planjavah ob reki Seret. Tu bo sedaj mirno o praznikih, nič streljanja, nič morije. Človek ima vendar upanje, da bode zopet kdaj nastopil mir. Z mirom pa, če Bog da, prejšnja sreča in zadovoljnost. — Za praznike Vam voščim, da ste zdravi, srečni, pa tudi veseli, čeprav bode te mene pogrešali. Tolajz naj Vas zavest, da tega nisem sam kriv in da je tako volja božja. — Naredite jaslice in pred njimi naj gori lučka. Spomnite se tudi mene in mislite, da sem v duhu tudi jaz pri Vas. V duhu bom poslušal lepo božično petje in v duhu bom pri sv. maši.

Čakamo na mir... Zopet se oglašam v Tvojem listu. Hočem malo opisati, kako je tu na Rusko-Poljskem. Tu je še vedno kaj za kupiti, le vse je tako drago. Ruski lunt kruha, to je naših 40 dek, stane 2 kroni; za to bi človek lahko stotine denarja znesel samo za kruh. Vsakih pet dni dobimo tudi en ali dva zavitka turškega tobaka, ki se nam zelo prileže. Zimo imamo zelo hudo, no, pa mislimo, da se bomo kmalu podali v mili slovenski kraj. Srčne pozdrave pošiljamo slovenskim dekletom slovenski fantje iz Rusko-Poljske. Jožef Meserko, Sv. Križ; Franc Kranjc, Begunje; Franc Lamovšek, Dole pri Litiji; Jožef Kranjc, Koroško; Franc Stare, Sodražica.

Božič v tirolskih gorah. Sprejmite srčne pozdrave, ki jih pošiljamo slovenski mošje in fantje z visokih in snežnih višin tirolskih gor. Za božične praznike smo dosegli velike milosti: 22. decembra popoldne smo bili pri sveti spovedi, 23. zjutraj pa pri sv. maši in pri sv. obhajilu. Klečali smo med dvema smrekama v snegu pod milin nebom. Sveto mašo nam jebral slovenski duhovnik. Tudi na božični dan in na god sv. Stefana smo bili pri sv. maši. Pa tudi drugače smo imeli nekaj priboljška za želodec. Včasih nas tudi pozdravljajo hitro leteči ital. železni ptiči, pa

se jih ne bojimo dosti, ker smo se jih že dobro privadili. Vam želimo srečno novo leto! Des. Janez Skergit, Maribor; poddesetniki: Miha Koželj, Šiška; Martin Remic, Šmartno pri Slovenjem Gradcu; Franc Vidmar, Celje pri Vojniku; Franc Nemeč, Zetaj; Albin Smoka, Bože; Jakob Sovič, Ormož; Franc Juhont, Komenda; Franc Hrovat, Žužemberk; Anton Slovenc, Brežice; topničarji: Anton Rihtar iz Hrastovelj; Ivan Dionis, Buje; Ivan Zuljan, Ricmanje; Alojz Zimic, Deskle; Andrej Leban, Dolje; Anton Štrajhar, Trojane; Franc Zajec, Trojane.

Pozdravi in voščila. S tirolskih planin voščimo vsem bravcem in bravkam »Domoljuba« veselo in srečno novo leto ter jim kličemo: Daj Bog skorajšnji mir in veselo svidenje! Ant. Sinkovec, Koseze; Jožef Rahne, Skaručina; Mat. Jesenko; Ivo Lotrič, Ljubljana; Alojz Muren, Novo mesto; Jakob Cot, Brezovica; Mihael Gašperlin, Volčji potok; A. Cibej, Dol. Otlica (Psimorsko); Franc Grin, Zagradec; vsi pešpolka »Cesarjevič« št. 17. — Veselo novo leto voščijo: Franc Tihelj iz Doi pri Ljubljani; Igičar Rok, Jovan Ivan, Velepč Franc, Štrukelj Jožef, Zarnik Anton, Suštov Alojz, vsi 17. pešpolka. — Podpisani moške in fantje pri B. Komp. 24/97 na severnem bojišču, pozdravljamo vse slovenske žene in dekleta ter jim želimo veselo novo leto 1918, v katerem upamo na veselo svidenje! Jožef Kapš, Semič; Anton Konda, Semič; Alojz Plut, Semič; Jožef Grahek, Črnomelj; Jožef Volc, Črnomelj; Jožef Mrgole, Škocjan; Franc Turk, Velike Lašče; Matija Malnar, Velike Lašče; Janez Klinc, Ambrus; Ivan Forte, Zagorje ob Savi; Jožef Zajc, Sv. Helena, Andrej Mlakar, Cerknica; Ciril Rakovec, Naklo; Jožef Kanc, Brežice; Janez Počrvina, Virčna vas; Franc Papež, Hinje. — Slovenski fantje želijo vsem čitateljem »Domoljuba« veselo in srečno novo leto iz zakolov ob reki Piave: Jožef Judež, Mihče Šusteršič, Ljubljana; Anton Poje, Novi kot; Anton Caber, Škoda Loka; Alojz Škoda; Franc Judež, Krško; Maks Kotnik, Ljubljana, Strank Ivan. — Vsem slovenskim fantom in dekletom, starsem, bratom in sestram pošiljajo slovenski fantje od možnarjev s severnega bojišča mnogo srčnih pozdravov in jim žele obilo sreče v novem letu. Franc Pavšič; A. Batič; Andrej Fajdiga; predmojster Anton Gregorič, Cergol; Anton Gril; Josip Jurišovic; Jernej Derencin, Ivan Simič; Franc Žolgar; Josip Boštjančič; Fr. Leban; Franc Pajek, Ivan Selj. — Najprišrečnejše pozdrave in voščila za novo leto vsem cerk. bravcem in bravkam »Domoljuba« pošiljamo s tirolskih planin fantje 17. pešpolka: J. Dermastja; Pavel Potišek; Anton Sinkovec; F. Grm; F. Resnik; Ivo Lotrič; Matevž Jesenko; Blatnik J.; Jožef Rahne; Jožef Crnagoj, Ušeničnik Valentin; Znidaršič Anton; Cibej Andrej; Vovk J.; Habič Ivan. — Vsem bravcem in bravkam »Domoljuba« veselo in srečno novo leto želi Gladek Jurij iz Velike Ligojne.

Slike in črtice z bojišč.

Težaven beg iz ruskega ujetništva.

Košir Alojzij iz Jurjevice pri Ribnici vodja neke patrole pri »Cesarjevič« polku, je pobegnil iz ruskega ujetništva. Svoje doživljanje opisuje tako-le:

Ker so čitatelji Moharjev spis iz Smelnika v »Domoljuba« s tolikim zanimanjem brali, sem sklenil, da tudi jaz v naslednjih vrsticah obkrtakem o svoje blodarjenje po svetu.

Dne 13. septembra 1915 sem bil po zelo čudnem slučaju z nekoliko tovariši ujet. Prišli so nam Rusi namreč za hrbet — obkoljeni smo bili od vseh strani, in to le po nemarnosti nekaterih vojakov. Ko so nam imeli v svoji popolni oblasti, so nam

pobrali vse, še celo prstan, ki sem si ga naredil iz aluminija, mi je Rus vzel. Ko ga nisem mogel urno sneti, je grozil kar z nožem, da mi prst odreže.

Potem so nas gonili dan za dnevom neprenehoma, in sicer pri taki hrani, ki je bila najbolj podobna vodi, in še to vodo smo dobili le enkrat na dan. Za priboljšek smo pa čutili težke kovaške biče; pod njihovi udarci se je zgrudil premnogi ujetnik. Po osemtridesetih dnevih so nas prignali v mesto Kijev v neki »lager«, zvani »Darnica«. Tam se nas je zbralo okrog 36 tisoč, kjer so nas pustili štiri dni brez vsake hrane. Za stanovanje nam je bil borov gozd, ograjen z deskami od 3 do 4 metrov visoko, in na vsakih deset korakov so bile postavljene straže, ki so stražile lačne in napol mrtve Avstrijce. Na tem mestu jih je veliko pomrlo od mraza in gladi, ki drugi ne ve zanje kakor Bog.

Tukaj so nas razdelili v manjše oddelke in so nas gnali delat nekaj kilometrov od mesta Kijeva.

Bilo je že proti koncu novembra, a mi smo še vedno prezebali pod platenimi strehami in se tresli kot šiba na vodi. Pozneje so nam dovolili, da smo si naredili takozvane zemljanke ali okope, kjer je bilo prostora za 50 mož. To stanišče je bilo zelo podobno jarkom na bojišču, vse v zemlji. Tu smo spali ponoči, in sicer včasih celo dobro, zakaj stisnjeni smo bili kakor slanki, in s tem smo se tudi ogreli. Zjutraj, ko je bila še tema, so že kričali neumljeni Rusi: »Ano, hlopci, ostavajte, zabirajte se na roboto«. Seveda se je včasih zgodilo, da se je vsakdo bal prvi iti na mraz, in zgodilo se je, da je okrutni Rus-stražnik po nekaj trenutkih z bičem v roki prikičal: »Job vašo dušo mat — idit na roboto.« Ker je bil pri naši zemeljski hiši le ozek izhod, smo prihajali ven le drug za drugim na dan; marsikdo je prejel prav goste udarce, preden je zlezal iz ozke luknje.

Obleko sem še vedno imel tisto, v kateri sem bil ujet. Postala je tekoma tega časa taka, da je kar cvetelo na meni. Pripominjam, da je bila to poletenska obleka, kakor tudi srajca in spodnje hlače. Prsti na nogah so mi pa tudi radovedno pogledovali iz čevljev — in bila je tako huda zima. Upam si trditi, da je bila trikrat hujska kot pri nas doma. Obleke nisem imel zašiti s čim, sicer pa tudi časa ni bilo.

V teh neznošnih razmerah sem se začel resno baviti z mislijo, da bi ubežal iz tega mučeništva. Nagovoril sem svojega tovariša, nekega Postojnca, če se mi hoče pridružiti. In on se mi je radevolje pridružil, ker bil je sit kovaškega biča kakor jaz. Brez vsakega premisleka in pravega naklepa sva jo mahnila kar po snegu dalje in dalje. Kažipot nama je bilo solnce.

Imela sva pa žalibog nesrečo; kajti tretji dan so nama že prišli na sled. To je bilo tako-le:

Zapazila sta naju neki žandar in neki kozak. Slučaj je bil tak, da sva jima prišla skoraj naravnost v roke. Sprevidel sem, da je nemogoče in brezuspešno bežati. Zato sva se ustavila na klic »stoj!«

Rusa sta naju pošteno pretepla in odgnala v zapor, odkoder je moj tovariš še

prvo noč pobegnil. Nagovarjal je tudi mene, a jaz se nisem upal. V zaporu sem bil poldrug mesec. Tukaj sem se seznanil z nekim Zajcem Ludovikom, ki je doma izpod Šmarne gore. Takoj sva sklenila, da ob prvi ugodni priložnosti ubeživa. Iz zapora so nas spet gnali gradit okope. Delali smo po raznih mestih in tako prišli v Galicijo k Tarnopolu.

Bilo je meseca oktobra 1916. Da ni sneg ležal že tako na debelo in da nisva bila s tovarišem — bosa, bi brez posebnega truda ušla, ker je bila priložnost zelo lepa. Konec decembra smo delali v Oteniji med Nadvorno in Stanislavom. Tukaj smo vendar enkrat dobili toliko potrebno obutev in obleko. Doznan sem pa še drugo ugodnost, katero izrabiti sem se takoj potrudil. Domačini — Poljaki namreč — so šli Avstrijcem skrivaj na roke, zato sem — seveda zelo oprežno — poiskal stanovanje zase in za tovariša, v katero bi pobegnili in tam toliko časa počakala, da bi naši zasedli te kraje. Ko sem dobil stanovanje, je bila prva skrb pri kraju; kako naj se iznebim druge — kako izvesti beg?

Nekega dne smo delali v nekem gozdu. Okrog in okrog smo bili premočno zastraženi. Ker je bilo silno mrz, sem se bil osmelil narediti ogenj. Nabral sem dračja in zakuril, da je veselo šumelo. Straže so popustile svoj posel in prišle zadovoljnih obrazov k ognju ogret si svoje otrple ude. Ko sem videl, da nihče ne oporeka moji samovoljnosti, sem se oddaljil z navideznim namenom drv iskat, a imel sem seveda povsem drug namen, in sicer pobegniti. Del sem migljaj tovarišu, ki je umel mojo zvijačo. Zgubila sva se med drevjem. Ker je bil pa gozd majhen in okoli vse polno Moskalov, sva sedla v gosto grmovje na robu gozdiča. Seveda ni bilo prijetno tam v snegu čakati noči. Ko se pa je razgrnila noč po zemlji, sva otrplih nog in tresoč se od mraza zapustila svoje zavetje ter dobre volje hitela na preskrbljeno stanovanje, kjer se nama je dobro godilo. Le največja pazljivost je bila potrebna, kakaj vsak dan so prihajali Moskali nakupovat ali pa tudi take pobegle ptičke lovit, kot sem bil jaz in tovariš, katerih so veliko izsledili in ki se jim potem ni dobro godilo. Mnogokrat, ko mi je grozilo, da me dobe, sem bil primoran skriti se v peč, čeprav je bilo včasih presneto vroče v njej. Tudi postelj pod blazinami je bila čestokrat moje skrivališče. Sicer pa sem vedel za vse skrivne kote, ki so mi nešteto krat pripomogli preslepiti Moskale. A vse moje skrivanje bi bilo brez uspeha, da nisem imel gospodinje na svoji strani. Skrival sem se srečno štiri mesece, peti mesec pa je prišel ruski žandar k tej gospodinji na stanovanje, ne da bi mu dovolila ostati, a moralo je biti po njegovem — ostal je. Jaz se ga nisem posebno ustrašil, ker sem bil že v civilni obleki, ki mi jo je dala gospodinja; in da bi odvrnil od sebe vsako sumnjo, sem tako imenitno šepal, da sem se še Moskalu smilil. Pripominjam, da me je gospodinja predstavila za sina svoje sestre. Nisem se torej imel ničesar bati. Z žandarjem sva vsak dan skupaj pila čaj in živeli smo v najlepšem miru. Bog ve, koliko časa bi bilo to trpelo, da se ni prigodilo

nekaj, kar sem najmanj pričakoval. Žandarju so namreč sosede natanko povedali, kdo da sem jaz in moj tovariš, ki je bil v drugi hiši nekaj minut od mene. Sumili so naju špijonaže in takih stvari. Žandar je privedel še drugega žandarja in lov se je pričel. Bil sem ravno pod streho, ko prideta in poprašujeta po meni. Povedali so jim, da sem pod streho. Že znani žandar pride gori, in ko vidi, da se oblačim — bilo je namreč zjutraj — ne reče nič in gre nazaj, misleč morda, da jaz ne vem, kaj se o meni v hiši govori, in da že pridem doli kakor po navadi, potem me pa primeta. Imel sem le še čevlje obuti, te pograbim v roke in ubežim skozi stransko luknjo na prosto — in smuk v rženo njivo in po njej v gozd v drugo vas. Tam si preskrbim spet stanovanje, zvečer pa se vrnem nazaj k tovarišu, ki je bil skrit na starem mestu. Od tu pošljem domačo deklico po svoje stvari na prejšnje mesto, potem greva s tovarišem na novo stanovanje v drugo vas. A nisva imela sreče. Ne hodi divja še dolgo, ko zapaziva žandarja pred seboj. Zaradi noči jih nisva prej zagledala, kakor na petdeset korakov. Tovariš mi je naglo rekel, da bi streljala. Kaj, da bi ujet-

Avstrijski zunanji minister grof Otokar Czernin.

nika streljala, kje sta pa imela puške — se boste začudili. Da puške, prave puške sva imela, le da so bile kakih petdeset centimetrov dolge. Odrezala sva jim kos cevi in nekoliko kopita pa so bile prav pripravne, da sva jih skrila pod obleko. Tovariš-torej mi je dejal, da bi streljala, a jaz sem ugovarjal in odločil, da beživa. Seveda se je to vršilo naglo, ker časa ni bilo tam premišljevat. Pobriševa jo vsak na eno stran kljub kriku žandarjev in kljub temu, da sta streljala — in nič zadela seveda.

Tovariš, kakor mi je pozneje pripovedoval, je prišel do nekega potoka, v katerem je skočil in v njem ostal dobro skrit. — Mene so pa nesrečni Moskali vjeli. Da so me vjeli, je bila kriva nesrečna noč.

Eden me je s puško po roki tako udaril, da še danes čutim nekoliko, akoravno je od tega že sedem mesecev. No, mislil sem si, zdaj si pa spet prišel v ruske klešče; in kamor te zgrabijo, težko spustiš. Vendar pa nisem obupal. Akoravno nisem bogve kako prebrisane glave, ven-

dar sem se takrat prav spretno branil, ko so mi grozili, da me ustrelje, če jim ne povem resnice. Odgovoril sem jim na vsako vprašanje hitro in odločno, seveda sem govoril le laž; moj Bog, kdo mi bo štel v zlo! Bil je pač kritičen položaj. Po dolgem spraševanju in odgovarjanju so me začeli mešano izpraševati, a jaz, ki jim resnice nisem hotel na noben način priznati in ki mi je naposled tudi laži zmanjkalo, sem kar obmolčal in se storil neumnega, za kar so me slednjič res spoznali. Kriva noga, ki je bila seveda popolnoma zdrava, mi je tudi veliko pomagala. Trinajst dni so me imeli zaprtega, a ker sem bil — neumen, in ker sem prav na ponovna vprašanja odgovarjal, so me izpustili. Predno sem jim dal slovo, sem jih prosil še za pravico, nekak dokument, da bi imel odslej mir in da bi me ne nadlegoval nihče več, koder bi hodil.

In dali so mi ga. Predno sem odšel od njih, sem se jim lepo zahvalil in si mislil: sedaj bom pa že lahko počakal Avstrijcev. Šel sem nazaj k prejšnji svoji gospodinji in komaj čakal njih prihod. Po dveh mesecih — bilo je 23. julija 1917 — so končno prišle naše čete in rešile mene in tovariša, s katerim sem spet skupaj prišel, hudega ujetniškega trpljenja.

Sedaj sem hvala Bogu spet pri svojem polku, ki je postal med tem, odkar mene ni bilo, »polk Cesarjevič.« Slava mu!

Alojz Košir

iz Jurjevice pri Ribnici, Kr.

Žična železnica.

Z Bogom, Trident, ti prijazno mesto mojega štirimesečnega bivanja! V tvoji sredi sem preživel dosti veselih in srečnih uric, ki se jih posebno sedaj z bridkostjo spominjam, ko se nahajam v strmih skalnatih tirolskih hribih, ločen popolnoma od vsega sveta, vezan samo z žično železnico, ki nam pripelje vsega, kar potrebujemo.

Odran sem bil za strojnika, pri neki postaji, pol ure od bojne črte. Vozil sem se prvič z žično železnico, ki ne izbira nič potov, ampak gre iz enega v drug hrib, kakor da bi bila napeljana s Šmarne gore na Smleški grad. Včasih je kar po več sto metrov globoko po teboj. Ko sem se peljal, nam je naenkrat voz obstal in obviseli smo visoko v zraku, kar ni bilo posebno prijetno, ker je pihala mrzla sapa in je površje začelo deževati. Vsi premočeni pridemo do prve postaje, veseli, da smo že enkrat rešeni te neprijetne vožnje. Tam me je že čakal spremljevalec, ker sam bi ne mogel najti tega skritega gnezda, ki visi kakor orlovsko gnezdo v pečinah. Pred vojsko ni bilo žive duše tukaj, sedaj pa je polno vojaštva, barak in stanovališč zanje. Videč sem tudi mnogo grobov naših junakov, ki so padli v tem kraju v bitkah, ko so napredovali proti Asiagu. Tu pa tam se je slišal kak strel ali pa se je oglasila strojnica, drugače je pa tukaj prav tako kot v zaledju. Ta dan je bil posebno živahen; drugače je pa čisto mirno posebno sedaj, ko tako sneži. Moj spremljevalec je večkrat postal in poslušal. Dosedaj sva hodila po cesti; ker pa radi strelav ni bilo posebno varno, zato jo kreneva v stran, čeprav sva večkrat lezla po vseh štirih. Sled-

njič prideva do neke barake. Tu počakava, ker je streljanje postajalo vedno hujše. Čuli so se posamezni strelci blizu naju. Hotela sva v barako, a bila je zaprta, zato se pa stisneva kar pod kap. Naenkrat pače strel malo nad nama v kamenje, ki se je vsulo po strehi; dva sta padla prav pred naju, a hvala Bogu, ranjen ni bil nihče. Ko streljanje nekoliko poneha, greva naprej. Kmalu prideva na vrh hriba, kjer je moje sedanje bivališče. Predstavim se postajnemu poveljniku; ta mi razkaže motor, ki ga imam sedaj oskrbovati. Nahaja se v takozvani kaverni, kjer smo varni pred sovražnikom. Vozim samo ponoči, da mi Lah kaj ne razbije. Naključje je nanese, da so tu naši kranjski Janezi; zdaj vozim provijant za svoje nekdanje znanca, ki stražijo ničvrednega »zaveznika-izdajalca«.

Naj nekoliko opišem, kako je napravljena ta nova železnica. Pri motorju je veliko kolo, ki je na njem ovita žična vrv, približno tako debela, kakor vrv za seno; na drugi postaji je prav tako. To kolo goni motor in tako gre na eni strani naprej, na drugi nazaj. Na žici so pripeti vagončki, takozvane vzpenjače. Seveda ima zunaj lesene opre, ki izgledajo kakor brzovjavni drogovi, samo da so primerno močnejše. Razvrščene so tako, kakor pripušča lega kraja.

Je pa teh železnic več vrst. Te, ki sem jih sedaj opisal, imajo vozove, ki nosijo po 100 kg; posamezni so po 50 metrov naražen. Na eni strani gre blago na določeno mesto naprej, na drugi strani pa gredo prazne vzpenjače nazaj. So pa tudi tako močni, da nesejo po 700 kg. Tudi mi imamo vzpenjačo take vrste. Napeljana je iz enega hriba v vrh drugega. Tukaj par tisoč metrov ni nobene opore. Vozí dobro uro, dočim potrebuje pešec skoro štiri ure, ker vzame železnica kar ravno črto. Motor imamo tukaj v kaverni, da nam strelci ne napravijo škode. Tukaj je skoro ves promet navezan na žično železnico, posebno sedaj, ko je promet z avtom zaradi snega zelo otežkočen, večkrat pa popolnoma nemogoč. Koliko konj že prihrani s tem! Koliko manj trpljenja za moštvo, ko bi morali voziti z njimi, to ve samo tisti, ki je že okusil snežne viharje v teh gorah. Največ pa je vredno to, ker motor ne potrebuje sena, ki ga posebno letos tako primanjkuje; treba mu je samo bencina in ti opravi delo, ki bi sicer zanj bilo treba več sto konj in moštva. Gotovo se še spominjate, kako so v začetku vojske z Italijo pobirali fante od 17 leta, da so šli nositi razne potrebščine in provijant za naše vojake. Tega sedaj ni treba, ker opravilja to službo žična železnica.

Želeč skorajšnjega syidenja, pozdravljam vse doma ostale fante in dekleta, č. gosp. župnika, posebno pa svoje starše in sestre.

Anton Nadižar, strojnik s Trboj.

Gospodarske stvari.

Radi prehrane so se med Avstrijo in Ogrsko pojavila nasprotstva, radi katerih je ogrski prehranjevalni minister grof Ha-

dik odstopil. Ogrji pravijo, da niti sebe ne bodo mogli več preživljati, še manj pa da bi izvažali v Avstrijo. Res je zadnji čas uvoz živine in žita v Avstrijo znatno prikrajsan. Oger pač hoče ostati pri obilici belega kruha, tudi če Avstrijcu črnega manjka. Lepi naši »prijatelji« to!

Vino na Ogrskem že 50 let ni bilo tako dobro kot je letošnje. Prodajajo ga po 3 K 20 vin., najboljšje pa po 7 do 9 K.

Les je sedaj največje narodno bogastvo. Po vojski ne bo kmalu po kakem blagu toliko vpraševajna kot ravno po lesu. Kajti domovi so razdrti, mesta porušena, nove naprave bodo rastle kot gobe po dežju. Zato naj naši ljudje sedaj ne hite s prodajo lesa. Kajti les je nezmerno več vreden kot papir.

Državni dolgovi bodo dosegli koncem 4. vojne leta 72 milijard. Na vsakega človeka bo prišlo 30, junija t. l. 2475 K. Obresti bodo zahtevale vsako leto 4335 milijonov kron, če jih računamo po 6 odstotkov. Vlada premišljuje, kako bi po vojski dvignila predvsem pridelovanje kmetijstva. Zato bo zlasti pospeševala izboljšanje zemlje.

Razglas o oddaji sadnega drevja. Iz deželne drevnice v Mokricah na Dolenjskem se bo prihodnje spomlad oddalo kakih 6000 visokodebelnih jablan (kanadka, voščenska, ananasova reneta, damasonov kosmač, jesenski kosmač, landsberška reneta, Baumannova reneta in še nekaj drugih namiznih vrst), 1000 cepeljenih domačih češpelj in 1000 prtičnih hrušk. — Drevje je namenjeno predvsem za krški okraj in nekatere bližnje občine novo-meškega okraja. Oddajalo se bo za najbližje občine na licu mesta v drevnici v Mokricah, za bolj oddaljene pa tudi v Kostanjevici, št. Jerneju in Leskovcu pri Krškem. V te kraje bodo morali naročniki sami priti po drevje ali poslati ponje. Po železnici se drevje ne bo oddajalo. Dnevi za oddajanje se bodo določili in pravočasno objavili pozneje. Naročbe na sadno drevje sprejema kulturni urad deželnega odbora v Ljubljani. Kdor torej namerava kupiti večje ali manjše število drevesc, naj se čimprej, najkasneje pa do konca februarja 1918 obrne na deželni odbor v Ljubljani z dopisnico, kjer naj navede, koliko drevesc želi, katere vrste in kam bo prišel ali poslal ponje. Z vsako naročbo je poslati 10 kron are. Ostali znesek bo plačati pri sprejemu drevesc. Cena za dravo 1. vrste 2 K 50 vin., II. vrste 2 kroni. Prtično drevje po 3 do 4 krone.

Zdravstvo.

Grško seno. Preskušeno je, da gnoječe se rane, za tvore, za oteklino ni boljšega zdravila, ki bi tako hitro potegnilo bolniku iz rane zadnjo kapljico gnoja in sicer brez bolečine. Kdor ima ranjene in tekoče noge, naj nalaga to seno na rano, ker potegne iz rane vso vročino in ne pusti rasti divjega mesa. Grško seno se dobi v vsaki lekarni v obliki rumene ali zelene moke, ki naj se skuha na vodi kot močnik in v snažen prtič zavito, jo denes na rano.

Ozeblino ozdraviš s tem, da hodiš bos po svežem snegu. Vendar je treba paziti na to, da nikdar ne hodiš bos po snegu, če ti ni na vsem životu toplo. Tudi s tekočimi nogami, ali razpoklimi ozeblinami ne smeš v sneg — Drugi svetujejo žafran na kafrovem špirtu, s katerim mažeš ozeblino.

Za bolečine v trebuhu je najboljša gorkota, mnogo boljše kot pa štamperl žganja. Skuhaj na jesihu ržene moke, pomešane z razrezanimi brinovimi jagodami in jo zelo toplo zavito v prtič polagaj na trebuh in medtem bodi v postelji dobro odet.

Pesmi so mi za spomin...

Pesmi so mi za spomin
na dekleta naše vzorne
domovine moje borne:
upi fantov iz daljin...

Pesmi so mi za spomin
na dva brata mi pckojna,
po viharju boja — znojna,
šla sta daleč vrh višin...

Pesmi so mi za spomin
na mrličje, ki jih kliče
v večno srečne tja vrtiče,
šli so daleč vrh višin...

Pesmi so mi za spomin,
ko zmetali boste vence
v grob, v deželo smrtne sence
poj mi pesem še v spomin!...

Retenjski.

Listek

Stari zvonar.

Iz ruščine prestavil M. Kačur.

Stemnilo se je.

Neveliko selo, ležeče ob reki med borovimi gozdi, je tonilo v posebnem somraku, ki napolnjuje zvezdnate noči, kadar se vzdiguje rahla megla od zemlje, pomnožuje temoto gozdov in zakriva širni prostor s srebrno-modrim rastlinstvom.

Selo mirno sniva.

Uboge kmetske kočice se razločujejo le kot temni obrisi; tuintam se svetlikajo luči; redkokdaj zaškripljejo vrata; zalaja lovski pes in utihne; včasih se opazi v masi tiho šumečega gozda postava pešca, mimo jaha jezdec, škriplje telega. Prebivalci samotnih gozdnih sel se odpravljajo v svojo cerkev pričakovat pomladanski praznik — Velika noč.

Cerkev stoji na holmcu, ravno sredi sela. Skozi njena okna se svetijo luči. Zvonik, star, visok, teman, sega z vrhom v sinje nebo.

Stopnice škripljejo... Stari zvonar Mihejič je šel v stolp in skoro razsvetli njegova svetilka prostor kakor zvezda na nebu.

Teško je stopal starec po strmih stopnicah navzgor. Noge mu več ne služijo, telo mu je oslabeledo, plaho zrejo oči... Čas je že, pokoja potrebuje, toda Bog mu ne pošlje smrti. Preživel je svoje sinove; pokopal vnuke, stare in mlade je že polagal v krste, a sam je ostal še živ. Težko je

Mnogokrat je že pozdravil pomladanski praznik in že je pozabil, kolikokrat je čakal na ravno tem stolpu določene ure. In sedaj mu ga je dal Bog zopet dočakati...

Starec je prišel k lini na prizidek. Spodaj okrog cerkve so se gibali v mraku selski grobovi; stari križi, katere so ohranili, so razprostirali roke. Tupatam se je sklanjala nad njimi vrba žalujka, še ne ozelenela. Odtod je segal do Mihejiča aromatični duh svežih cvetov in je vel tožen mir večnega sna...

Kaj neki se bo že zgodilo tekom leta z njim? Ali bo stopal zopet ob tej uri v višino pod bronasti zvon, da bi z glasnim udarcem prebudil mirno snivajočo noč, ali bo ležal tamkaj v koticu pokopališča pod križem? Bog ve... Toda enkrat mu je Bog še dovolil pozdraviti praznik. »Slava tebi, Bog,« so šepetala starčkova usta privajen vzdihljaj in Mihejič se je ozrl navzgor na svetle milijone lučic in se prekrižal...

»Mihejič, ej, Mihejič!« ga je klical spodaj zvonec, že star glas. Stari cerkovnik je pogledal v stolp, potem je naslonil k očem dlan, toda kljub temu ni opazil Mihejiča.

»Kaj hočeš? Tukaj sem!« se je odzval zvonar, sklonivši se iz line. »Ali me ne vidiš?«

»Ne vidim... Ali ni čas, da bi pozvonil? Kako misliš?«

Oba sta opazovala zvezde. Tisoči božjih lučic so migljali nad njima v višini. Svetli »voz« se je že visoko dvignil... Mihejič je premišljal.

»Ni še, počakaj nekoliko... Jaz vem...«

Vedel je gotovo. Ni potreboval ure: bože zvezdice mu povedo, kdaj pride določena ura!... Zemlja in nebo in beli oblak, tiho plavajoč po azurnem nebu, temna borovina, skrivnostno šumeča, in šumenje reke, vse to mu je znano, na vse to je navajen... Ni zastoj vse tukaj prežito življenje...

Pred njim je oživela davna prošlost... Spominja se, kako je šel prvičkrat z očetom v ta stolp... Moj Bog, kako je bilo to davno in kako... pred kratkim!... Videl je pred sabo plavalasega dečka; njegove oči so se svetile; veter — pa ne tisti, ki vzdiguje po ulicah prah, ampak neki posebni, visoko nad zemljo vejoči s svojimi brezšumnimi krili — je rahljal njegove lase... Spodaj, daleč, daleč je bil kje kak človek in lesene kočice. Gozd se je raztegnil v daljavo, okrogla poljana, na kateri leži selo, se je zdela tako ogromna, skoro brezmejna.

»Tukaj je, in prav vsa je!« se je smehljaj sivi starček zroč neveliko poljano.

Prav tako je tudi življenje... V mladosti mu ne vidiš ne konca ne kraja... Toda tu je vse življenje kakor na dlani od začetka pa do tegale groba, katerega si je izbral v koticu pokopališča... Toda bodisi kakor že, — slava tebi, Bog — prišel je čas pokoja. Težka pot je prehojena pošteno, sedaj pa bo vlažna zemlja — njegova mati. Skoro, — kaj skorol...

Sedaj je prišel čas. Še enkrat je pogledal Mihejič na zvezde, stopil višje, snel čepico in začel pripravljati debele vrvi... Trenutek nato je silni vdarec vznemiril nočni zrak... dva, trije, štirje... drug za drugim napolnjujejo tiho noč, mogočno se razlivajo zategnjeni zvonki toni... Prejšnja leta je stopil Mihejič vedno po stopnicah navzdol v kot med vrati, da bi molil in poslušal petje. Sedaj pa je ostal v stolpu. Utrujen je; poleg tega je čutil nekako zmučenost. Vsedel se je na klopico in se globoko zamislil, ko je poslušal zamirajoči odmev vzvalovanega bronca. O čem? — On sam bi komaj mogel odgovoriti na to vprašanje... Njegova svetilka je slabo razsvetljevala zvonik. Zamolklo zvoneči glasovi zonov so izginjali v mraku; zdaj pa zdaj je prihajal iz cerkve slaboten odmev petja in nočni veter je gugal vrvi, privezane za železne vzvode pri zvonovih...

Starec je povetil na prsa svojo sivo glavo, v kateri so se menjavale raznovrstne misli in predstave. »Tropar!« pejejo! je pomislil in že se je nahajal v cerkvi. Na prostoru, odločenem za pevce, se je oglašilo deset otroških glasov; stari cerkovnik, oče Naum, poje s trepetajočim glasom molitve; stotine kmetijskih glav se priklanja in se zopet vzdiguje, kakor zrelo klasje pred vetrom... Kmetje se prekrižavajo... Sami znani obrazi in to sami umrli... Pogled strogi obraz očetov; zraven njega stoji očetov brat, prekrižava se in vzdiguje. To more biti edinole on, cvetoč, zdrav in močan, toda brez vsake nade na srečo, na veselje življenja... Kje je ona takomnomenovana sreča?... Starčeve misli so izginjale kakor ugašajoč plamen, ki je šinil s svetlim, jasnim žarkom, osvetljujočim vse kote prežitega življenja... Neznosen napor, trud, delo... Kje je tista sreča? Težak napor je nategnil po mladem licu gube, upognil silen hrbet in ga navadil vzdihovati kakor starejšega brata...

Tam pa nekoliko na levo, sredi vaških žena, stoji njegova mlada žena s ponižno sklonjeno glavo. Dobra je bila njegova žena, o sveta nebesa! Mnogo muk je že prestala, dobra žena... Sila nauči delati, povzroča ženi neskončno gorja in oslabi krasno ženo, oči se vderejo in izraz večnega, topega strahu pred trudnimi udarci življenja zamenjajo vzvišeno krasoto žene... Da, kje je ona sreča? ... Edini sin jima je ostal, njuno upanje in veselje, tudi tega jima je uničila človeška krivica...

Poglej, tu je oni bogati nečlovek, odbija poklone od tal, proseče krvave solze sirot; površno naredi znamenje križa, pokleknje in trka s čelom ob tla... In vzkipelo je, raznelo se je Mihejičevo srce, a mračni obrazi svetih podob gledajo brezčutno na ljudsko gorje in na človeško krivico...

Vse to je minilo, vse je zdaj daleč zadaj... A sedaj je ves svet okrog njega le ta temna sobica v stolpu, kjer šumi veter gibajoč vrvi pri zvonovih... »Bog naj vas sodi. Bog je sodnik!« je šepetal starček

¹ Hvalnica: Kristus je vstal od mrtvih, ki je s smrtjo premagal smrt in podaril v grobeh spečim življenje.

in pokimal s sivo glavo in solze so tiho tekle po starem obrazu...

»Mihejič, hej, Mihejič!... Kaj pa delaš, ali si zaspal?« ga je nekdo spodaj poklical.

»Kaj je?« se je oglašil starec in hitro skočil na noge. »Bog, ali je mogoče, ali sem res zaspal? Take sramote pa še nisem doživel!...«

In Mihejič je hitro s privajeno roko potegnil vrvi. Spodaj se je zbirala množica kmetov kakor na mravljišču, v zraku vihrajo bandera, blesketajoča se v zlatega brokatu... Glej, prišli so z velikonočno procesijo okrog cerkve in do Mihejiča sega radostni klic: »Kristus je vstal od mrtvih!«

Ta klic odmeva v starčevem srcu... In Mihejiču se je zdelo, da so v temi svetleje vzplapolale lučke voščenenih sveč in silneje se je pregibala množica, bandera so zavihrala, veter se je zbudil in dvignil v zrak v širokih lokih, ki so se vjemali z glasnim slavnostnim zvonom...

Še nikdar ni stari Mihejič tako zvonil. Zdelo se je, da je njegovo staro srce prešlo tudi v mrtvi bron in zvoki so polagoma peli, trepetali, se smejali in plakali, se spleтали v nekako verigo in se vpenjali gori do zvezdnatega neba. Tudi zvezde so svetile jasneje in se zablestele, zvoki pa so se razširjali in se razlivali po prostranstvu in se zopet odbijali na zemljo s prijaznim smehljajem...

Veliki zvon je gromko grmel in oznanjal z mogočnimi toni, ki so napolnjevali nebo in zemljo: »Kristus je vstal!«

Tudi dva srednja zvonova, vzvalovana od premenoma si sledečih udarcev železnega bata, sta ga spremljala radostno in zvonko: »Kristus je vstal!«

In oba majhna zvonova sta se vrstila med večje in pela veselo, kakor mali otroci za stavo: »Kristus je vstal!«

Bilo je, kakor bi se zibal in gibal stari zvonik in veter, ki je vel okrog lic starega zvonarja in ponavljal z mogočnimi perutmi: »Kristus je vstal!«

Tudi staro srce je pozabilo življenja, polnega skrbi in žalosti... Stari zvonar je pozabil, da je njegovo življenje vkleknjeno v temno in tesno višino, da je on edini, kakor staro bruno, katero je razbila nevihta... Poslušal je te zvoke, pojoče in plakajoče, ki so se dvigali proti visokemu nebu in padali na bedno zemljo, in zdelo se mu je, da ga obkrožajo sinovci in vnuki, da se ti njihovi glasovi, glasovi starejših in mlajših, zlivajo v eno pesem in pojejo njemu v srečo in veselje, katerega še ni vžil v svojem življenju... In vlekli je stari zvonar za vrvi in solze so mu drsele po licu, srce pa mu je bilo v sladki iluziji sreče...

Spodaj pa so poslušali ljudje in govorili, da še ni nikdar stari Mihejič tako čudno zvonil...

Naenkrat pa je večji zvon zatrepetal in umolknil... Zmešani udarci so izzveneli v nekončanih akordih in so tako peli kakor bi žalostni prisluhnil, se stresali, vlekli in plakali tiho po zraku...

Stari zvonar je onemogel, se spustil na klopico in dve solzi sta tiho polzeli po bledem obrazu.

»Hej, pošljite drugega; stari zvonar je odzvonil...«

Povest o razglašenem klavirju.

V neki gostilni visoko v planinah je stal star klavir. Vsako nedeljo je tolkel nanj vaški učitelj, če so prišli fantje iz doline plesat. In zvečer, ko so sedeli ob mizah hribolazci in izletniki, tedaj je moral stari klavir neprestano peti in spremljati študentovske pesmi, dokler ni prišla gostilničarka ter ugasnila luči. In potem je ostal klavir sam v zakajeni sobi in čakal, kdaj pride zjutraj zopet prvi študent in začne znova:

Prišla je pomlad,
videl bi jo rad,
da bi zdrav, vesel
sladko vince pil.

Kdo bi se čudil, da je klavir ob tem ravnanju že zdavnaj izgubil svoj lepi glas in je donel prazno in neprijetno.

Nekega večera pa pride v gostilno velik umetnik, ko je ravno solnce z zadnjimi žarki zlatilo gorske vrhove. Umetnik se vstopi k oknu in pregleda še enkrat veličastvo in krasoto planinskega večera. Nato pa sede h klavirju in rahlo udari nekaj akordov. Tiho je odgovoril klavir in sramežljivo, kakor otrok, če ga nagovori velik gospod. A umetniku je bilo srce prepolno, da bi se s tem zadovoljil: mogočno in veličastno udari ob strune; bilo je, kakor bi jih hotel božati in obenem do dna pretresti. In tedaj se je zgodilo, kakor da bi se prebudil stari klavir. Začudeno so gostje ob mizah utihnili, veličastno so doneli glasovi venkaj v božji mir. Zdelo se je, kakor bi hotel klavir vse do dna izpeti in povedati, kar je moral leta in leta zamolčavati ob surovih hribovskih valčkih in polkah.

Ko pa je umetnik prenehal in so gostje odšli spat, se je klavir še dolgo tresel v svojem kotu, in gostilničarka je povedala zjutraj, da je še celo noč tiho zvenel. Zjutraj pa je umetnik odšel že pred solničnim vzhodom, klavir pa je dajal zopet tanke, cvileče in neprijetne glasove. »Star, razglašen škant«, so rekli ljudje in neusmiljeno tolkli po njem.

Veste, ta stari klavir! Ravno tako se mu godi, kakor se godi mnogim ljudem v življenju. Vedno so šušmarji tolkli nanje in surovo z njimi ravnali, nikdar niso našli velikega umetnika ljubezni, ki bi znal zbuditi njihovo skrito življenje. In če je kdaj prišel tak umetnik, je pred solničnim vzhodom zopet odšel.

Ne samo pri klavirjih, ne, še veliko več, neskončno več je pri ljudeh na tem ležeče, kdo je tisti, ki igra in kako igra, ali zna zadeti na prave strune z vso močjo, pa vendar z veliko nežnostjo. Nauči se te skrivnosti, in koliko več dobrih ljudi boš srečal in spoznal v življenju. (Po Foersterju.)

Znak smrti.

Običajna znamenja, po katerih se spozna, da je nastopila pri bolniku smrt, niso vselej popolnoma zanesljiva in utegnejo varati. Taki znaki so, če bolnik preneha dihati, če je neobčuten do vsakterih zunanjih vplivov, če odreveni in srce popolnoma miruje. Ti znaki navadno zadostujejo, da smatrajo ljudje bolnika za mrtvega ter ga pokopljejo.

Doslej sta veljala samo dva znaka kot popolnoma zanesljiva svedoka smrti, namreč mrtvaška odrevenelost in gniljava. Mrtvaška odrevenelost se tjora pa razločevati od krčevite. Razloček je v tem: Ako se mrtvaška odrevenelost s silo preмага, je premagana in se telo ne vrne več v prejšnji položaj. N. pr.: Ako se skrčen prst s silo raztegne, ostane pri mrtvem človeku v novem raztegnjenem stanju, dočim se pri krčeviti odrevenelosti skrčen prst, ako se raztegne, zopet skrči in zvije, ko preneha zunanja sila.

Trohnenje, gniljava je drugi sigurni znak smrti, a se pričinja najprej na prebavilih in se pojavlja s posebnim vonjem.

Dr. Icardu, zdravnik v Marsilji, je iznašel neki poseben način, ki se po njem spoznava, če je že nastopila smrt. Atakega poskusa ne more vsakdo napraviti. S svojo metodo se uveri, če se je nehala kri pretakati po životu. Da bi se o tem pričal, vbrizgal je pod kožo nekoliko raztopljenega fluoresceina. Fluorescein je neškodljiva kemična tekočina, ki deluje kolorativno, t. j. izpreminja barve. Ako kri še leze, četudi še tako počasi, potem da vbrizgan fluorescein koži živo-rmenno barvo, oči pa postanejo zelene in so podobne lepemu smaragdu. Ako se pa ne izpremeni ne koža, ne oko, potem se sme čez pol ure zagotovo reči, da je človek mrtev.

Ameriški zdravnik dr. Morris Kahn v Newyorku je iznašel še drug način, kako določiti, če je že nastopila smrt. Ako se gleda z oftalmoskopom (očigled) na očesno mrežico, preden nastopi smrt, se opazi zanimiv pojav. Dokler je človek živ, izgledajo žilice na mrežici kakor rdeče nepretrgane črtice. Malo pred smrtjo se vidi, kako se te črtice trgajo, v krvi nastanejo povprečne vrzeli. Ako se premakne glava, ali če se pritisne na očesno kroglico, prenehajo te vrzeli. Čez eno uro jih pa ni moč več odpraviti.

Seveda taka opazovanja so le za zdravnika, ki ga je na treba poklicati, ako se ob kakem izrednem slučaju boleznj ne more dognati, je-li bolnik umrl ali ne.

Razno.

Kako visoko se sliši pozemski ropot. Kdor se vzdigne v zrakoplovu v značne višine, ni obdan od popolne tišine, kakor se navadno misli. Pozemski ropot se sliši namreč do znatnih višin. Zakaj? Zato, ker se zračni zvoki razširjajo v višino mnogo lažje, ker prihajajo iz gubstejših zračnih plasti v redkejši, potem ker se odbijajo od zemlje in ker ne zadenejo na potu v višino na nobeno oviro. Po poročilu Flam-

mariona se sliši pisk lokomotive do 3000 metrov visoko, ropot drdrajočega vlaka do 2500 metrov, lajanje psov in strel puške do 1800 metrov, krik velike množice, zvočenje in petje petelinov pa do 1600 metrov. Do 1400 metrov visoko se sliši bobnanje in orkester, 1200 metrov ropotanje voz po tlaku, 1000 metrov klicanje ljudi, 900 metrov visoko slišimo celo kvakanje žab in cvrčanje kobilic. Če bi se hoteli umakniti vsakemu pozemskemu šumu, bi se morali dvigniti do višine 4000 metrov. Čudno je pa, da obratno, ako hoče zrakoplovec govoriti s človekom na zemlji, da ne pride njegov glas-niti z višine 100 metrov do nas, prikazen, ki je že zgoraj pojasnjena. Megla nima za razširjenje zvoka nobenega znatnejšega pomena.

V nemški vzhodni Afriki so dobili pred par leti okamenine velikanskih živali, takoimenovane dinozavrije. Rebno enega teh velikanov je 2-5 m dolgo, gornji del roke 2-1 m, drugo sorazmerno.

Kako globoko gremo v zemljo? Do 2240 m globoko so navrtali zemljo pri Čuhovu v okrožju Ribnik v Šleziji. Odprtina je široka začetkoma 44 cm, nazadnje pa samo še 5 cm. Temperatura je sledeča: v globini 600 m že 20 stopinj C in sicer vedno enako, poletje in zima nimata tako globoko čisto nobenega vpliva; pri 1600 m se dvigne živo srebro že na 70 stopinj, pri 2000 na 80, na koncu pa 84 stopinj.

Mesta. Na Nemškem je 48 mest, ki imajo nad 100.000 prebivalcev, v Avstriji sedem, na Ogrskem dve. Velika mesta pa niso nobeno priporočilo.

Jezero iz sode. V Afriki imajo Angleži kolonijo z imenom Uganda. Tam je jezero Magadi s 750 hektarov površine. Ta je večidel leta suha in obstoji iz surove sode. Skorja pa postaja še vedno debelejša po vidnih in nevidnih dotokih, ki imajo v sebi mnogo odstotkov sode. Vidi se, kakor bi bilo jezero neizčrpljivo; kakor hitro namreč odstranijo kosček skorje, se takoj napravi nova. Domačini so jemali sodo leta in leta na enem in istem kraju, a se nič ne pozna. Pa zaloga ni samo velikanska, soda ima tudi najboljši kakovosti. To je edini dosedaj znani slučaj večjega obsega, kjer je čista, brez primesi. Strokovnjaki trdijo, da bo zlasti velikega pomena za izdelovanje mila, več ga bo in cenejše bo. Isto smemo reči o izdelovanju stekla in papirja, o predilni obrti itd. Vso sodo cenijo na dvesto milijonov ton, samo zgornje plasti jo imajo 40 milijonov (tona je 1000 kilogramov). Neka družba je dobila od angleške vlade dovoljenje za 99 let, da izkoplje vsako leto 160.000 ton. Recimo, da bi bilo zaloge samo 160 milijonov in ne 200, je tukaj zaloga za tisoč let; vedno pa še pritekajo novi viri.

Opij kadi 400 milijonov ljudi; vsako leto zahteva pol milijona žrtev.

Ceres in kunerol. Izračunali so, da je vseh kokosovih palm nekako 240 milijonov, na leto dajo sedem do osem milijard kokosovih orehov. Meso posušijo in to posušeno meso se imenuje kopra; vsako leto jo pripravijo okoli 500.000 ton. Kopra služi za pripravo masti in olja (ceres, kunerol itd.). V Avstrijo so je uvažali od vojsko na leto do 20.000 ton.

Tedenska pratika.

Petek 18. januarja. — Sv. Petra stol v Rimu. Kakor so nam sveti telesni ostanki svetnikov, tako dragocene in častiljive so nam reči, ki so jih rabili. Zato so že prvi kristjani s posebno častjo hranili one častiljive stole, ki so jih rabili pri božji službi apostoli in njihovi neposredni učenci. S takim spoštovanjem je tudi rimska Cerkev hranila stol, na katerem je pri službi božji predsedoval prvi rimski škof, sam prvak apostolov, sv. Peter. Praznovanje stola sv. Petra pa ni namenjeno samo tej častiljivi svetinji, ampak v prvi vrsti spominu, da je rimska Cerkev ustanovil sv. Peter po navodilu sv. Duha. Častiljivi stol se hrani sedaj v cerkvi sv. Petra v Rimu. »Stol, ki ga je rabil sv. Peter, je strohljiv; nauk, ki ga je oznanjeval s tega prestola, je pa neminljiv, ker je neminljiva in nezmotljiva oblast, ki jo imajo nasledniki na Petrovem stolu.« (Zore.)

Sobota 19. januarja. Blaženi Karol, Tomaž in Bernard. — Sv. Knut, kralj.

Nedelja 20. januarja, II. po razglasenju Gospodovem. Evangelij: Zenitina v Kani Galilejski. — Sv. Fabijan in Sebastjan. Sv. Sebastjan je bil stotnik cesarske telesne straže ob času krvoločnega cesarja Dioklecijana. Služil je Kristusu zvesto, pa skrito, ne iz strahu, ampak le zato je pod plaščem cesarske službe zakrival vojščaka Kristusovega, da bi osrčeval kristjane, ki so v trpljenju pešali. Dokler je mogel, je svoje vojaško dostojanstvo rabil v to, da je po jech obiskoval svoje brate po veri in jih navduševal za zadnji boj. Ko so zvedeli za njegovo krščanstvo, ga je cesar izročil spretnim strelcem, da bi ga s puščicami polagoma umorili, ne zadeli v glavo ali srce, ampak mu zadali kolikor mogoče veliko ran. In vendar je bil mučenec le navidezno mrtév, ko so nehal nanj streljati. Po skrbi neke pohodne vdove je Sebastjan zopet ozdravil, neustrašeno stopil pred cesarja in mu očital krivice storjene nad kristjani. Razjarjen cesar ukaže svetnika odvesti na dirkališče in ga tamkaj pobiti.

Ponedeljek 21. januarja. Sv. Neža, devica in mučenica. V slabotni 13letni deklici prebiva junaški krščanski duh. Hrabro odbija poganske vabe in grožnje ter v nežni mladosti prejme mučeniško krono. Sv. Neža je ena najljubkejših prikazni v milijonskem številu sv. mučencev.

Torek 22. januarja. Sv. Vincencij, muč. — Sv. Anasztazij, muč.

Sreda 23. januarja. Zaroča Mar. Device. — Sv. Rajmund Penjafortski, sp. — Sv. Ildefonz, šk. sp.

Četrtek 24. januarja. Timotej, škof, učenc sv. Pavla ap.

Najnovejše.

Pogajanja v Brestu Litovskem v nevarnosti. Na Nemškem ima vsenemška stranka, ki hoče zasedene baltiške pokra-

jine priklopiti Nemčiji izpeljati nemško nadvlado nad celim svetom, vedno več vpliva. Podpira jo vojaško poveljstvo in dvor. Ker Rusi temu odločno nasprotujejo, je nevarnost da se pogajanja z Rusijo razbijejo. Vsenemci hočejo na vsak način tirati svet v popoln propad.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/4% brez kakega odbitka.

Kradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za razvedrilo.

»Posodite mi deset kron,« poprosi neki privatni uslužbenec prvega človeka, ki ga sreča na cesti.

»Pa, gospod, jaz Vas nimam časti še poznati!«

»Vem, vem! Ravno zato sem se pa obrnil na Vas; kajti tisti, ki me pozna, mi nočejo ničesar več posoditi.«

Nekdo se ga je nekoliko preveč nalezal in je zaspal na klopi v gostilniški sobi. Ko se zbudi, vpraša krčmarja, koliko je dolžan.

»Pet litrov ste ga spili,« odgovori krčmar.

»Ni mogoče; gotovo se motite. Jaz vem, koliko drži moj želoдец, da ne gre vanj več kot štiri litre.«

»Saj ravno zato,« odgovarja krčmar,

»kajti peti liter Vam je šel v glavo!«

SKRIVALNICA.

Kje je čarovnica?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. pionir P.: Ne smemo priobčiti, ker je politično. Veseli nas pa zelo, da ste vsi ene misli.

J. M. Malikamen: Zlata Doba, Kolodvorska ulica v Ljubljani.

F. K. Laze: Slovenski Učitelj, Ljubljana, Semeniška ulica štev. 2.

M. T. St. t.: Pojdite k županu in razložite mu vso zadevo. Če nič ne opravite, se obrnite na deželni odbor.

J. Hutar, Vavpča vas: Vašega sporočila o sinovi smrti nismo prejeli. Sporočite nam še enkrat.

N. J., Kostanjevica: Dobiva se v Katoliški Bukvarni. Če je nima, Vam jo preskrbi. Obrnite se nanjo.

Joško Kn.: Vaše želje bomo skušali upoštevati.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Lincec, 5. januarja: 11, 76, 12, 29, 79.

Trst, 9. januarja: 29, 33, 71, 38, 49.

Dunaj, 12. januarja: 38, 40, 29, 25, 28.

Izšel je

Krasno opremljen slovenski

vojaški koledar

z naslovom

Slovenski vojak.

Sestavil in založil Jan. N. Jeglič.

Neobhodno potrebna knjižica za vsakega slovenskega vojaka.

Slovenski vojaki, segajte po svojem koledarju, prvem te vrste na Kranjskem; soproge, sestre, hčere, ne pozabite za svoje črage omisliti knjižico, ki jo vsak vojak nujno potrebuje.

Zelo primerna za darilo!

Dobiva se po vseh knjigarnah ali pa naravnost pri založniku

Jan. N. Jegliču, šol. vodju v Ljublj.

Cena vezanemu izvodü 1.50 K. Naroča se najceneje po nakaznici. Po povzetju se na vojno pošto ne pošilja.

Cudovito šilo za šivanje le K 4.90

Nase čudovito ročno šilo za šivanje šiva tako naglo prešivne vbode kot šivalni stroj. — Največja iznajdba, s katero more vsak sam krpiti in šivati usnje, raztrgane čevlje, konjsko o. rmo, kožuhatovino, preproge, pogrnjila za vozove, šatore, klobočevino, plašče za kolesa, vreče, platno in vsako drugo močno blago. Dobrota za rokodelce, imete in vojake. Neobhodno potrebno za vsakogar. Trdna konstrukcija, zelo lahka uporaba, jamstvo za porabnost. Mnogo pohvalnih pisem. Cena komi. šila s sekancem, 4 različni šivankami in porabnim navodilom K 4.90, 3 kosi K 13.50. 5 kosov K 22.— Pošlja po povzetju, (na boljše proti pred plačilo.) 124

M. Svoboda, Duna, II/2, Miessgasse 13-404.

IŠCEM OSEBO ali ROBBINO, ki bi prevzela v popolno oskrbo približno 15 oralov veliko

POSESIVO

na Količevem pri Domžalah. — Ugodni pogoji se poizvedo

100 pri g. J. ŠARC V RADOMLJAH.

Srbečico, lišaje

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavo mazilo“. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 2.00 voliki K 4.— porcija za robbino K 11.— Zaloge za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marjin trg. 1520

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmilo. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri- meša 2 krat na teden krmil, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek.

„Mastin“ Paket velja 1 K, 5 paketov 6 K, poš- tine prosto, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo, ali prasiča, da se zređi.

Glavna zaloga:

Iekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnemi na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvale in rabi „Mastin“.

Jaz Ana Csillag

v svojimi 185 cm dolgimi orjatkimi Lorelej-kimi lasmi, ki sem jih dobila po 14 mesečni rabi pomade, ki sem jo znašla sama. To je edino sred- stvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za ojačitev lasišča, pri moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in brad naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osiv- njem do najviše starosti.

Lenčci: po K 6.—, K 10.— in K 15.

Po pošti se pošilja vsak dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz tvornice, kamor je naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt II.

Razširjate „DOMOLJUBA“!

Ročne mline

primerne za mletev vseh vrst žita prodaja:

Adolf Oppenheim, Mor. Ostrova, Brücken- gasse št. 13. 3374

Brinjje

za kuhanje žganja oddaja v večjih in manjših množinah tvrdka 2953

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska c. 2.

Čevljarske pomočnike

sprejme v delo

Vojna čevljarna v Ljubljani.

Plača po dogovoru in sedanjim razmeram primerna. Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Durajska cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele stopiti v službo, v svrhu dogovora osebno zglasijo od 9. ure dopoldne do 2. ure po- poldne. 3245

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne neugodne in jamstvene zavarovalnice

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tud. z vojnim riziko, otro- škkih dot, rentna in ljudska neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizka premije.

Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti santonj in poštino prosto. Sposobni zastopniki se spro- majo pod najugodnejšimi pogoji. 189

Siljano bodočnost

milo turške in nove srečke avstrijskega Bdečega križa vsled njihove vedno zvišajoče se družne vrednosti Vsaka srečka zadene Glavna dobika 2107

1,000.000 kroni

Natančno pojasnilo z izračunim načrtom razpošilja brez- plačno: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Avtomatična past

za podgane K 6-20, za miši K 4-30, love brez nadzorstva do 40 ži- vali v eni noči, ne zapuste ni- kake sledi in se same zopet nastavijo. Past za ščurke „Rapid“ vjame na ti- soče ščurkov v eni noči, po K 5-99. Povsod naj- boljši uspehi. Mnogo zahvalnic. Pošilja se po povzetju ali proti predplačilu. Poština 80 v. Izvoz, tvrd. Tintner, Dunaj III, Neulling. 28-L.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

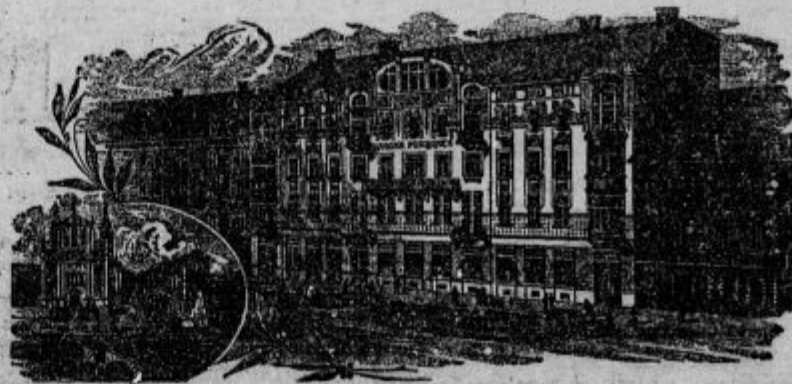
Vloge v „Ljudski posojilnici“ so po- polnoma varno naložene, ker poso- jilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. — Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega pla- čuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpo- lago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadržnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

Vojna zapesna ura
 nastavno regul. in re-
 dpa. Nikel ali jeklo K
 12— 16— 20— s radij.
 svetiln. kazal. K 16—
 10— 24— v sreb. okr.
 K 18— 24— 28— s rad.
 svet. kaz. K 20— 26—
 srebr. zap. ura na elast.
 K 30— 35— 40— 14 k.
 zlatna zapesna ura na
 elast. K 100—, 120—,
 140—, zlatno pisмено

jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena
 dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

e. in kr. dvorni stolnik Brnz št. 1553 (Češko.)
 Na željo se vsakomur rastonj pošlje moj glavni cenik,

Zastonj dobi vsak na za jo

mo, glavni ka-
 talog ur, sre-
 brnino, zlatni-
 no, godbenih
 predm., zlatino
 in višo. Dobro
 hat. po K 14, 20,
 25, 30, 35, 40,
 45, 50, 55, 60,
 2 žrtno izmuzniko po
 K 70, 80, 100, 120; žrtno
 harmoniko po K 180, 200,
 240, 280. Zamena do-
 voljna ali
 denar nazaj.
 Posiljat. po
 povzetju ali
 predplačilo
 Razpošiljal-
 nica

JAN KONRAD, e. in kr. (vtr.)
 608. Most (Brnz) št. 1759, Češka.

BOOK
 Vam
 plačam
 ako Va-
 ših karpis o. ta, brača-
 vje in trde žele tekom
 3 dni s korušino brez
 tudenin ne odpravi
RIA-BALEAW.
 Cena lončku s jamstve-
 nim pisnom K 2-75, 3
 lončki K 5-50, 6 lonč-
 kov K 8-50.
Kemény Maschau
 (Kassa) L, poštni predel
 12.000 Ogrsko.
 100. obrzabvatiše.

Naročajte „Slovenca“

Framydol

je sredstvo za pomnje-
 lenje las, ki rdeče, svedle
 in sive lase in brade za trajno temne nabar-
 va. I steklenica s poštnino vred K 2-70.

Rydyol

je rožnata voda, ki živo po-
 rdeči bleda lica. Učinek je fu-
 dovit. I steklenica s poštni-
 no vred K 2-45. Povzetje
 50 vinarjev več. Naslov za naročila

JAN GRÖLICH, drožerija pri angela,
 Brno 641, Morava.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Dovoljuje članom **posojila** proti poroštvu, zastavi živ-
 ljenjskih polic, posestva, vrednostnih papirjev ali proti
 zaznambi na službene prejeme.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v
 odsekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno **v Ljubljani,**
Kongresni trg šte. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Društveno lasno premoženje znaša koncem leta 1915 519.848-40 kron.

Zadruga sprejema tudi hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/4 %

Deležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15.615 deleži,
 ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,089.850 kron.

!! Ako še niste, pošljite naročnino !!

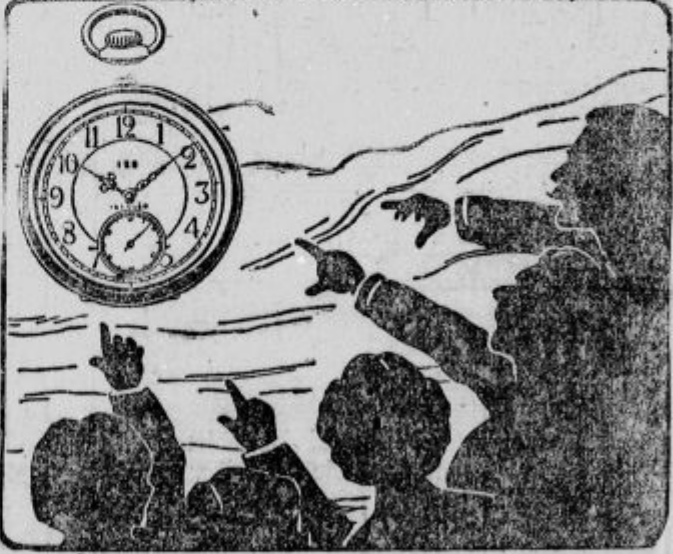
Dobro „IKO“ ure
 vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstvrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče zamenjam!

- Kovinaste ure po K 22— 26— 32— 40— 60—
- Srebrne ure po K 48— 54— 60— 70— 90— 100—
- Kovinaste verižice po K 2— 3— 4— 6— 10—
- Usnjate verižice po K 1-60 2-80 4-80

Zlatina in srebrnina v bogati izbiri!

Velika izbira ur, verižic, prslanov, lepoticja, daril itd. v velikem
krasem ceniku, katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznan. Svetovna razpošiljalnica Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice. Svetovnoznan radi razpošiljenja dobrih ur. Nobene podružnice.